

AMNESTY
UNDERVISNING

SKRIV FOR LIV

Et undervisningsmateriale for lærere
fra 7. - 10. klasse

AMNESTY
INTERNATIONAL

Kære Lærer

Kære Lærer

Velkommen til Skriv for Liv 2018. Vi er rigtig glade for, at du nu sidder og læser dette materiale.

Skriv for Liv handler om, at du sammen med dine elever kan skrive breve til personer, som udsættes for krænkelser, eller til de myndigheder, der står bag. Brevene sendes fra hele verden – og de giver håb i ofte umulige situationer. I kan også tegne eller tage billeder og sende dem via de sociale medier.

Vi håber, at du vil bruge Skriv for Liv til at undervise i og om menneskerettigheder. Forhåbentlig kan du bruge dette undervisningsmateriale. Du kan eksempelvis diskutere sagerne ved hjælp af vores diskussionsspørgsmål og bruge de seks øvelser, vi har beskrevet, til at komme tættere på rettighederne.

Menneskerettighederne er under et historisk pres. Verden rundt bliver mennesker udsat for grove krænkelser – alene på baggrund af deres køn, religion, etnicitet, politiske holdninger, eller fordi de bruger deres ret til at ytre sig. Millioner af mennesker lever i frygt på grund af staters og væbnede gruppers overgreb og brud på international ret. Det er blevet sværere og farligere at kæmpe for menneskerettighederne, men over hele verden sætter almindelige mennesker deres liv og sikkerhed på spil for at kæmpe for en bedre verden. Uden deres mod ville verden være mindre retfærdig.

Det er derfor, at vi i år har valgt at tage udgangspunkt i menneskerettighedsforkæmpere fra Afrika, Asien, Latinamerika og Mellemøsten. Disse fredelige aktivister går imod myndighederne og magthaverne for blandt andet at bekæmpe straffrihed og diskrimination, sikre ytrings- og forsamlingsfriheden og forbedre rettighederne for unge.

Med Skriv for Liv kan du og dine elever give håb til disse menneskerettighedsforkæmpere og være med til at skabe forandring. For med et fælles pres kan vi skabe resultater.

Hvis du har nogen som helst spørgsmål, så tøv ikke med at skrive eller ringe til os.

Vi svarer dig hurtigst muligt.

Skriv på: undervisning@amnesty.dk eller ring på: 25 65 20 65 (Lisa Blinkenberg).

Vi glæder os til at samarbejde med jer.

Rigtig god fornøjelse!

Amnesty International, dansk afdeling
Oktober 2018

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Introduktion til Skriv for Liv	5
1.1. Hvordan kommer jeg i gang	5
1.2. Hvad er Skriv for Liv	7
1.3. Succeshistorier	8
1.4. Årets Skriv for Liv-sager	11
Kapitel 2: Læringsmål	13
2.1. Fag og fælles mål	13
Dansk	14
Engelsk	15
Samfundsfag	15
Historie	17
Kristendom	18
Geografi	18
Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab	19
Understøttende Undervisning	20
2.2. Konkrete læringsmål	21
2.3. Opsamling på læringsmål	23
Kapitel 3: Red liv med dit brev	24
3.1. Appelbreve – breve til myndighederne	25
3.2. Solidaritetsbreve	26
Kapitel 4: Red liv med SoMe	27
Kapitel 5: Diskuter Skriv for Liv-sagerne	28
Kapitel 6: Øvelser om menneskerettigheder: refleksion, snak og bevægelse	29
6.1. Hvad er menneskerettigheder?	30
6.2. Hvad er en menneskerettighedsforkæmper?	31
6.3. Diskrimination – er det da så slemt?	32
6.4. Tortur – hvad er sandt eller falsk?	34
6.5. Mit hjem bliver ryddet – hvad gør det ved mig?	36
6.6. Ytringsfrihed – hvad betyder det for mig?	38
Kapitel 7: Hvad kan din klasse ellers gøre?	39
Kopiark 1: Sagsbeskrivelser	41
Marielle Franco, Brasilien	41
Atena Daemi, Iran	42
Det oprindelige Sengwer-folk, Kenya	43
Nawal Benaissa, Marokko	44
Geraldine Chacón, Venezuela	45

Indholdsfortegnelse (fortsat)

Kopiark 2: Læringsmål	46
2.1. Opsamling på læringsmål	46
2.2. Det lærte jeg også.....	47
Kopiark 3: Breve	48
3.1. Guide til appelbrev	48
3.2. Kom godt i gang med dit appelbrev	49
3.3. Guide til solidaritetsbrev	50
3.4. Kom godt i gang med dit solidaritetsbrev	51
Kopiark 4: Adresseliste	52
4.1. Adresseliste til mails og Facebook	52
4.2. Adresseliste til Twitter	53
Kopiark 5: Diskussionsspørgsmål	54
5.1. Diskussionsspørgsmål: menneskerettighedsforkæmpere og pigers og kvinders rettigheder	54
5.2. Diskussionsspørgsmål: Marielle Franco, Brasilien	55
5.3. Diskussionsspørgsmål: Atena Daemi, Iran	56
5.4. Diskussionsspørgsmål: Sengwer-folket, Kenya	57
5.5. Diskussionsspørgsmål: Nawal Benaissa, Marokko	58
5.6. Diskussionsspørgsmål: Geraldine Chacón, Venezuela	59
Kopiark 6: Hvad er menneskerettighederne?	60
6.1. Artikler fra FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder	60
6.2. Aktivitets-kort	61

1. Introduktion til Skriv for Liv

HVORDAN KOMMER JEG IGANG

I år har vi valgt fem kvindelige menneskerettighedsforkæmpere. På side 11 kan du læse mere om årets sager og de rettigheder, der er på spil.

VI HAR UDVIKLET FØLGENDE MATERIALE TIL DIG SOM LÆRER:

- 1. Beskrivelser af de fem Skriv for Liv-sager:** Med posten har vi sendt dig nogle sagsbeskrivelser på både dansk og engelsk. Sagsbeskrivelserne på dansk finder du også som kopiark 1 til eleverne i nærværende dokument.
- 2. Vi har sendt dig nogle kort med posten med billeder over de personer, vi har valgt at kæmpe for.** Her kan eleverne skrive kort til de ansvarlige myndigheder.
- 3. Vi har udviklet et baggrundsdokument,** hvor du kan slå op og læse mere om de enkelte rettigheder. I dette finder du også henvisninger til supplerende litteratur og videoer. Dette kan du finde på vores hjemmeside: www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv
- 4. Vi har udviklet to undervisningsmaterialer: Et undervisningsmateriale til engelsklærere og et til øvrige fag-lærere.** Disse materialer ligner stort set hinanden: I engelsk-materialet skriver vi om målene i engelsk og har skevet kopiark på engelsk. I det andet materiale (som du er ved at læse nu) skriver vi om målene til de andre relevante fag. I begge materialer finder du øvelser, brevguides, og meget mere. Se nedenstående afsnit for uddybning.

HVORDAN FINDER JEG RUNDT I DETTE MATERIALE:

Vi har skrevet materialet til dig som underviser i andre fag end engelsk. Dette materiale består af syv kapitler, og du behøver ikke at læse det fra A til Z. I de enkelte kapitler henviser vi til kopiark, som du kan udlevere til eleverne. Disse kopiark finder du fra på side 41.

Du kan læse mere i vores indholdsfortegnelse. Men kort fortalt, så kommer vi ind på følgende emner:

- Hvad er Skriv for Liv og styrkerne i Skriv for Liv
- Skriv for Livs succeshistorier
- Årets Skriv for Liv-sager
- Læringsmål og hvordan Skriv for Liv kan tænkes ind i fagene
- Opsamling på Læringsmål
- Hvordan du kommer i gang med brevskrivningen
- Hvordan du bruger de sociale medier i Skriv for Liv
- Spørgsmål til eleverne om problemstillingerne og krænkelserne i de enkelte sager
- Øvelser om menneskerettigheder
- Hvad du ellers kan gøre med Skriv for Liv
- Kopiark til eleverne

HVAD SKAL JEG GØRE SOM LÆRER?

Undervisning i menneskerettigheder

Du kan bruge Skriv for Liv til at undervise i menneskerettighederne: Hvad betyder torturforbuddet, er der grænser for ytringsfrihed, og hvad går kulturelle rettigheder egentlig ud på?

I dette undervisningsmateriale har vi skrevet spørgsmål om sagerne og krænkelserne, som du kan udlevere til eleverne. Vi har også udviklet en række øvelser, som kan bruges til at gøre rettighederne nærværende for eleverne. Hvis du har brug for mere baggrundsinformation om de enkelte rettigheder, så foreslår vi, at du læser vores baggrundsdokument.

Skrive breve

Hvis du kun har begrænset tid til Skriv for Liv, så opfordrer vi dig til kort at fortælle eleverne om kampagnen, og til at eleverne skriver breve til de ansvarlige myndigheder eller breve til de personer, der krænkes. Som nævnt har vi sendt jer kort, som I kan bruge i forbindelse med elevernes breve til myndighederne.

I må meget gerne selv udforme de breve, I vil sende til de personer, der udsættes for krænkelser. Eleverne kan selv lave en tegning, I kan skrive bag på et postkort med et dansk motiv eller blot skrive nogle ord på et A-4 papir. I vælger selv.

Brevene kan skrives på både dansk og engelsk. I må gerne sende så mange breve som muligt, men I bestemmer selvfølgelig antallet. Klassen dækker selv portoudgifterne (til Danmark).

Alle breve skal sendes til os senest fredag den 4. januar.

Adressen er:

Amnesty International
Att.: Lisa Blinkenberg
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

Vi håber, at dette har givet dig et vist overblik over vores materiale. Ellers er du fortsat velkommen til at skrive til os med spørgsmål: undervisning@amnesty.dk

1.2. Hvad er Skriv for Liv

Skriv for Liv er en global kampagne, der med pennen som våben bekæmper tortur, dødsstraf og diskrimination. Kampagnen har til formål at skabe reel forandring i menneskers liv.

Skriv for Liv begyndte i 2001 og er nu Amnesty Internationals største begivenhed med deltagere fra 208 lande. Sidste år blev der sendt over 5,5 millioner breve, sms-beskeder, underskrifter og tweets af sted for at hjælpe mennesker i nød ved for eksempel at lægge pres på de ansvarlige myndigheder.

Alene i Danmark deltog over 500 klasser med omkring 11.000 elever.

STYRKERNE I SKRIV FOR LIV

Skriv for Liv lægger op til en bred og dybdegående undervisning i menneskerettigheder.

Sagerne rummer mange etiske og moralske spørgsmål, der bearbejdes ud fra et globalt perspektiv. Eleverne beskæftiger sig med mennesker og lande verden over. Undervisningen styrker elevernes forståelse for omverdenen og giver dem en interkulturel indsigt.

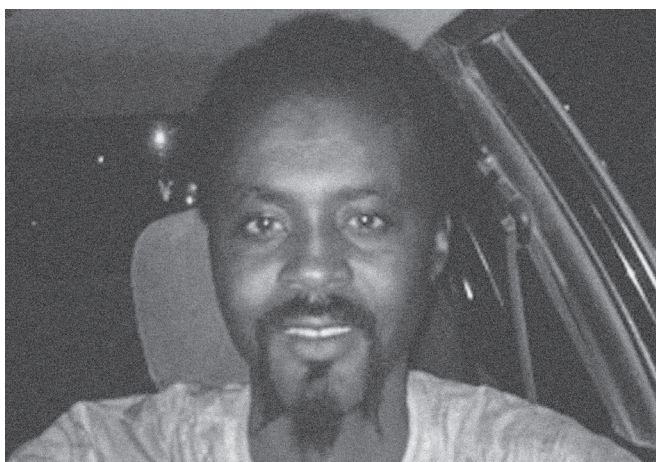
Med Skriv for Liv kan eleverne være med til at skabe forandringer i et menneskes liv og give den enkelte modet og håbet tilbage. Vi opfordrer til, at eleverne skriver personlige breve til de mennesker, der udsættes for krænkelser, for at give dem håb og styrke i deres kamp. Eleverne kan også skrive til de ansvarlige myndigheder og hermed lægge et pres i sagen, så der skabes forbedringer for den enkelte.

Denne mulighed for handling opfatter mange elever som motiverende, fordi deres breve får reel betydning for den, der modtager dem. Eleverne kan være med til at handle og skabe resultater for mennesker i nød alene med pennen i hånden. Deres ord får betydning, værdi og giver mening. Ikke alene for modtageren i den anden ende, men også for dem selv, idet eleverne bliver bevidste om livets uretfærdigheder, og hvordan de selv kan værne om egne rettigheder.

Denne læring styrker elevernes almene dannelse og kan skabe empati og solidaritetsfølelse med de mennesker, der krænkes. Eleverne deltager således som aktive medborgere og får styrket deres personlige, kulturelle bevidsthed, og værdisæt. Selvom krænkelserne ofte foregår langt fra elevernes egen verden, er det oplagt at diskutere sagerne med udgangspunkt i de grundlæggende rettigheder, alle mennesker har, og som der er enighed om globalt set.

I næste afsnit ser vi på, hvad elevernes aktioner har betydet, og de succeshistorier, vi har haft med Skriv for Liv.

1.3. Succeshistorier

SKRIV FOR LIV-SAG FRA 2017

Mahadine: Danske skoleelever arbejdede med hans sag i 2017

Mahadine, en onlineaktivist fra Tchad, gik friheden i møde i april 2018 efter at have brugt mere end 18 måneder i fængsel. Han fik en livstidsdom for et Facebookopslag, som kritiserede landets regering. Verden rundt var der mere end 690.000 aktioner for ham.

Han sagde: *"Jeg vil udtrykke min taknemmelighed til jer alle sammen. Jeg sætter pris på jer, jeg elsker jer, jeg respekterer jer."*

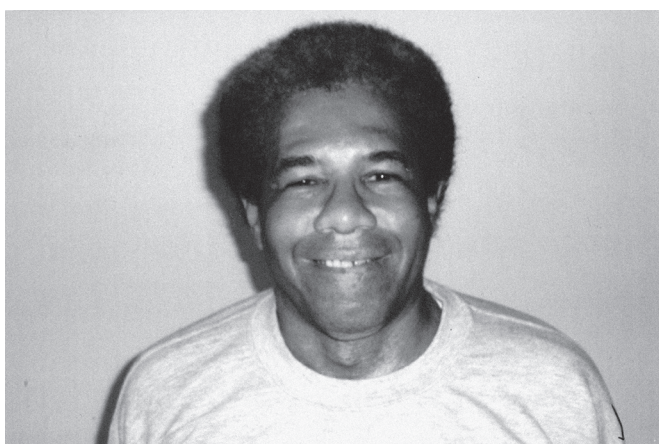

SKRIV FOR LIV-SAG FRA 2016

Unge piger i Sydafrika: Danske skoleelever arbejdede med deres sag i 2016

Hver dag i Mkhondo i Sydafrika bliver helt unge piger gravide. Pigerne ved ikke, hvad prævention er, og har ikke mulighed for at gå til lægen. Kommer det frem, at de er gravide, risikerer de at blive udstødt af familie og venner. De føder barnet, ofte alene, og med risiko for at dø under fødslen. Skoleelever fra hele verden skrev til Sydafrikas regering og krævede handling. Unge piger får nu bedre hjælp under graviditet og fødsel.

1.3. Succeshistorier

SKRIV FOR LIV-SAG FRA 2015

Albert Woodfox: Danske skoleelever arbejdede med hans sag i 2015

Woodfox fik en livstidsdom og blev holdt i isolationscelle efter mordet på en fængselsvagt i 1972. En forbrydelse, han altid har erklæret sig uskyldig i. Han insisterer på, at han og Herman Wallace blev falsk anklaget, fordi de var medlemmer af Black Panther-bevægelsen og aktivt kæmpede imod den raceadskillelse, som stadig eksisterede i Angola-fængslet i 1970'erne.

Woodfox blev endelig løsladt i februar 2016. Han havde brugt 43 år og ti måneder i en isolationscelle. Det formodes at være det længste, nogen har overlevet i en isolationscelle i Amerika.

"Jeg kan ikke understrege nok, hvor vigtigt det er at få breve fra mennesker i hele verden." sagde Albert. *"Det gav mig en følelse af værdi. Det gav mig styrke – og overbeviste mig om, at det jeg gjorde, var det rigtige."*

Støtter udførte mere end 650.000 aktioner for at få ham løsladt som en del af Skriv for Liv.

Se vores korte video om Woodfox på hjemmesiden: <https://amnesty.dk/undervisning/skrivforliv>

1.3. Succeshistorier

SKRIV FOR LIV-SAGER FRA 2014

Whistleblower Chelsea Manning: Danske skoleelever arbejdede med hendes sag i 2014

Den amerikanske whistleblower Chelsea Manning blev løsladt i maj 2017, efter at hendes 35-års fængselsdom blev forkortet af daværende præsident Barack Obama. Mere end en kvart million mennesker skrev for at få hende løsladt.

Hun sagde: *"Jeg ville ønske, at jeg havde tid og mulighed for at takke hver enkelt af jer for at give mig en lille smule glæde med hvert eneste brev og kort."*

Moses Akatugba: Danske skoleelever arbejdede med hans sag i 2014

Efter ti års fængsel og mere end 800.000 breve fra aktivister fra hele verden blev Moses Akatugbas liv skånet i juni 2015. Han var anklaget for at have stjålet tre mobiltelefoner. Moses blev tortureret og tvunget til at underskrive to fabrikerede tilståelser og dømt til døden, da han var 16 år.

Han blev frikendt i alle anklager efter pres fra Amnesty International og de mange aktivister, der støttede hans sag. *"Amnesty Internationals medlemmer og aktivister er mine helte,"* sagde Moses. *"Jeg lover at jeg vil være menneskerettighedsaktivist – for at kæmpe for andre."*

1.4. Årets Skriv for Liv-sager

I år har vi valgt fem sager om kvindelige menneskerettighedsforkæmpere. Personerne kommer fra Brasilien, Iran, Kenya, Marokko og Venezuela.

Bagerst i dette dokument finder du **kopiark 1** med alle sagsbeskrivelser på dansk, så du kan printe flere eksemplarer til dine elever. De engelske sagsbeskrivelser finder du i vores materiale til engelsklærerne. I dette finder du også vores gloseliste det vil sige svære engelske ord, der er oversat til dansk.

MEGET KORT FORTALT, SÅ ER NEDENSTÅENDE RETTIGHEDER I SPIL I DE SAGER, VI KORT VIL RIDSE OP:

Diskrimination

Marielle Franco fra Brasilien kæmpede for et mere retfærdigt og trygt Rio de Janeiro. Hun var et populært byrådsmedlem, som voksede op i et slumkvarter og altid kæmpede for sorte kvinders rettigheder, LGBTI-personer og unge. Hun er blevet skudt, sandsynligvis af det brasilianske politi.

Retfærdig rettergang og retssikkerhed

Er relevant i alle fem sager.

Retten til ytrings- og forsamlingsfrihed

Her tager vi udgangspunkt i to kvinder fra Iran og Marokko. Atena Daemi sidder fængslet i Iran for at have skrevet Facebook og Twitter-posts, hvor hun kritiserer landets brug af dødsstraf. Nawal Benaissa fra Marokko kæmper for social retfærdighed og bedre sundhedsydelser i hendes region og har været fængslet flere gange. Myndighederne forlanger, at hun skal lukke sin Facebook-profil, som har 80.000 følgere.

Tortur og mishandling, dødsstraf og retfærdig rettergang

Vil være et centralt punkt i sagen om Atena Daemi fra Iran og Geraldine Chacón fra Venezuela.

Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

Her tager vi udgangspunkt i et oprindeligt folk: Sengwer-folket i Kenya. De har et dybt spirituelt bånd med deres forfædres land, hvor de har levet i århundreder, men den kenyanske regering fordriver dem med vold fra deres hjem. I Venezuela kæmper den unge Geraldine Chacón for *empowerment* af unge i nogle Caracas' fattigste områder. Geraldine er en torn i øjet på den venezuelanske regering og har derfor siddet fængslet under dårlige forhold.

1.4. Årets Skriv for Liv-sager

2. Læringsmål

FAG OG FÆLLES MÅL

Materialet retter sig mod undervisningen på 7.-10. klassetrin. Skriv for Liv opfylder mange af de krav og mål i de fag, vi har skitseret i nedenstående. Materialet kan med fordel også bruges i et tværfagligt forløb.

FØLGENDE FAG OG TVÆRGÅENDE EMNER ER I SPIL:

- Dansk
- Engelsk (se vores særskilte materiale til engelsklærere)
- Samfundsfag
- Historie
- Kristendom
- Geografi
- Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
- Understøttende undervisning

INTRODUKTION TIL KAPITLET:

Vi tager udgangspunkt i Skriv for Liv-sagernes styrker: Hvordan kan eleverne, med udgangspunkt i sagerne, opnå læring, og hvilken form for viden opnår de? Hvordan vil eleverne kunne opfylde de obligatoriske kompetencemål og hvilke mål vil være relevante?

Vi gennemgår de fag, vi finder relevante, og fremhæver det relevante kompetenceområde, og beskriver kort, hvorfor eleverne ved hjælp af Skriv for Liv kan opnå viden om dette kompetencemål. Derefter henviser vi til, hvad det er for vejledende færdigheds- og vidensmål, der er relevante.

Når vi henviser til sagerne, understreger vi det land, som sagen tager udgangspunkt i, så du bedre kan danne dig et overblik over sagernes relevans i forhold til læringsmål.

Sidst - men ikke mindst - opstiller vi en tabel med oversigt over de valgte sager og sagernes menneskeretlige problemstillinger, og forslag til konkrete læringsmål.

Sidst i kapitlet kommer vi ind på evaluering og opsamling af læringsmål. Vi henviser til kopiark, du kan udlevere til dine elever. Her vil eleverne kunne vurdere, hvordan de har opnået de overordnede læringsmål.

Rigtig god fornøjelse!

Dansk (7.-10. Klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE: LÆSNING

Eleverne vil kunne reflektere og diskutere, hvordan vi som organisation har beskrevet de fem valgte sager, hvordan vores tekster er opbygget, og hvilke virkemidler vi bruger. Eksempelvis vores brug af ord, som henviser til fællesskabet, og hvordan vi sammen kan skabe resultater. **Derfor vil dette kompetenceområde være relevant, især i forhold til målet om sprogforståelse,** da eleven opnår viden om ordvalgets betydning for budskabet.

KOMPETENCEOMRÅDE: FREMSTILLING

Skriv for Liv åbner op for en bred vifte af muligheder: Eleverne kan skrive breve, lave tegninger, skrive en besked på de sociale medier, diskutere sagerne, bruge dem som afsæt til at forholde sig til menneskerettighederne, eller lave et projektarbejde om den pågældende sag. Eleverne skal forholde sig til målgruppen og den konkrete situation. Eleverne vil, ved hjælp af Skriv for Liv, lære at udtrykke sig i skrift og tale, samt billede. **Derfor er dette kompetenceområde relevant, især med henblik på følgende mål:**

Målet **forberedelse**, idet eleverne kan indsamle flere oplysninger om de enkelte rettigheder, der er på spil i Skriv for Liv-sagerne, og problemstillingen i landet. Hermed opnår eleverne viden om, hvordan de researcher og indsamler oplysninger. I forbindelse med Skriv for Liv kan eleverne lave en række produkter og lærer således at layoute og disponere over deres indhold i det pågældende produkt.

Eleverne kan diskutere sagerne med hinanden og eventuelt præsentere deres produkter. Hermed får eleverne viden om eksempelvis sproglig stil og fremstillingsformer. Dette er relevant i forhold til **målet respons**.

Målet **korrektur** kan også være relevant, især når eleverne skriver breve. Her skal eleverne forholde sig aktivt til sproglig korrekthed. Læringen om grammatik, stavning og tegnsætning bliver derfor meget nærværende.

KOMPETENCEOMRÅDE: KOMMUNIKATION

Eleverne vil ved hjælp af Skriv for Liv lære, hvordan de kan deltage reflekteret i kommunikation i forskellige sammenhænge. **Stort set alle mål under dette kompetenceområde vil være relevante**, som her vil blive beskrevet: Når eleverne skriver breve, vil det dække målene under **sproglig bevidsthed**, idet eleverne med Skriv for Liv skal forholde sig aktivt til nuancerne i sproget og sprogets virkning.

Eleverne vil også lære om sproglige forskelle, når de skal skrive brevene. Deres ordvalg vil formentlig være anderledes, når de skriver appelbreve til myndigheder, end når de skriver solidaritetsbreve til de personer, der udsættes for krænkelse. Eleverne skal således reflektere over de ord og vendinger, som de vil bruge over for disse vidt forskellige målgrupper.

Målene under **sprog og kultur** vil også være relevante. Det kan være nyttigt for eleverne at have en forståelse for sproglige normer, når brevene skal skrives, og at eleverne kan koble forståelsen for landets kultur og personernes situation til deres egne sproglige formuleringer.

Inddrager du diskussionsspørgsmålene i alle sager (se kapitel 5) vil eleverne skulle reflektere, argumentere og diskutere en række menneskeretlige problemstillinger. Hermed vil eleverne opnå viden om argumentations- og informationsformer og retoriske virkemidler, talehandlinger og positioneringer. Dette er relevant for målene for **dialog**.

I sagerne fra Iran og Marokko hører vi, hvordan menneskerettighedsforkæmpere bruger de sociale medier (især Facebook og Twitter) til at sprede deres budskaber viralt. I de lande slår myndighederne hårdt ned på personer, der bruger de sociale medier aktivt til at kritisere regeringen, hvilket knægter personernes ytringsfrihed.

Eleverne kan diskutere, hvordan brugen af sociale medier kan være en mulighed for menneskerettigheds-aktivister til at sprede deres ytringer, og de konsekvenser det kan have. Eleverne kan inddrage egne erfaringer eller viden fra det danske samfund til at drøfte muligheder, faldgruber og etiske spørgsmål vedrørende kommunikation på internettet. Dette vil være relevant for målene om **IT og kommunikation**.

Engelsk (7.-10. Klasse)

Læringsmålene til dette fag står beskrevet i vores engelske undervisningsmateriale.

Samfundsfag (8.-10. Klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE: POLITIK

Vores fem valgte sager tager alle udgangspunkt i aktivister, der kæmper for menneskerettighederne, borgernes retssikkerhed og øget indflydelse i forhold til politiske processer. **Derfor er dette kompetenceområde særlig relevant.**

Eleverne vil kunne bruge alle sager til at opnå bedre viden om politisk deltagelse. Et af formålene i vores diskussionsspørgsmål er, at eleverne forholder sig aktivt til politiske problemstillinger, og hvordan de selv kan deltage i demokratiet. Derfor vil målene om **demokrati** være særlig relevante.

I alle de sager, vi har valgt, vil det være relevant at diskutere borgernes retssikkerhed i det pågældende samfund, eksempelvis når styreformen er et demokrati. Eleverne opnår viden om, at borgere ikke nødvendigvis har retssikkerhed i deres land, selvom dette er demokratisk. Eksempelvis som i sagen om Brasilien, hvor de ansvarlige gerningsmænd (formentlig politiet) går fri for straf.

Eleverne vil også kunne forholde sig til de strategier, der anvendes af mange menneskerettighedsforkæmpere for at opnå mere politisk indflydelse. I sagerne ser vi, hvordan aktørerne bruger forskellige midler for at påvirke den politiske dagsorden og beslutningerne, eksempelvis ved at deltage i lokalpolitik, stå for kampagner og aktivisme og bruge medierne.

Til denne diskussion kan I med fordel inddrage følgende sager: Brasilien og Venezuela i forhold til deltagelse i lokal- og ungdomspolitik, aktivisme især i sagerne fra Venezuela, Marokko og

Iran og brug af medier især i sagerne fra Marokko og Iran. I kan med fordel perspektivere sagerne til situationen i Danmark for at diskutere de unges muligheder for indflydelse i samfundet, og hvilke strategier, eleverne mener er anvendelige.

Adgang til menneskerettigheder er selvfølgelig særlig relevant i alle sager, og ved hjælp af vores diskussionsspørgsmål kan I diskutere, hvordan eleverne ser på egne rettigheder og de udfordringer, der kan være i det danske samfund.

I kan også diskutere, hvordan internationale organisationer, som FN og EU, som Danmark er en del af, kan påvirke nationale regeringer. Eller hvordan en organisation som Amnesty International søger indflydelse og prøver at påvirke myndighederne. I vores baggrundsmateriale finder du en kort beskrivelse af Amnesty International.

Derfor vil **målene om det politiske system, retsstat og rettigheder, medier og politik og international politik også være særlig relevante under dette kompetenceområde.**

KOMPETENCEOMRÅDE: SOCIALE OG KULTURELLE FORHOLD

I sagen om Sengwer-folket fra Kenya beskriver vi deres dybe tilhørsforhold til Embobut-skoven. De oprindelige folk har et særligt spirituelt bånd til naturen, og tvangsrydningerne af deres hjem har negative konsekvenser for deres identitet. Det er en gruppesag, hvor de sammen kæmper for deres land og ejendom. I vil kunne bruge sagen til at analysere grupper og fællesskabers betydning for socialisering og identitetsdannelse, samt kulturens betydning for individ, grupper og samfund. I kan også inddrage rettigheder om oprindelige folk og eksempelvis drøfte, hvorfor disse grupper har flere rettigheder end mindretal. (Se også baggrundsmaterialet).

Det kan også være relevant at inddrage sagen fra Marokko. Her beskriver vi kort, at vores hovedperson Nawal Benaissa kæmper for den populære bevægelse kaldet Hirak. Du kan vælge at lade eleverne undersøge mere om denne bevægelse, der sigter mod at styrke berberidentiteten og sproget.

Derfor er kompetenceområdet relevant i forhold til målene om socialisering og kultur.

I sagerne fra Venezuela, Brasilien og Kenya kommer vi ind på problematikker vedrørende fattigdom. Eleverne kan diskutere, hvordan social lighed og ulighed ser ud globalt set og i Danmark. Er der sociale grupper, der er særligt udsatte, hvad kan der gøres ved det, og hvad kan eleverne selv bidrage med for at bekæmpe fattigdom og social ulighed? Dette er relevant for **målene under social differentiering.**

KOMPETENCEOMRÅDE: SAMFUNDSFAGLIGE METODER

(OBS: kræver særlig fordybelse)

Du kan vælge, at eleverne skal gå i dybden med de enkelte sager. Eksempelvis ved at eleverne - enten individuelt eller i grupper - undersøger de menneskerettigheder, der krænkes i casen, og andre problematikker, der gør sig gældende, landets styreform, politiske miljø, med videre. Eleverne kan inddrage andre kilder og kan blive bedt om at formulere problemstillinger og konklusion. Projektet kan eventuelt fremlægges for klassen.

I den forbindelse vil dette kompetenceområde være relevant. Du vil kunne inddrage mål om følgende: **undersøgelsermetoder, formidling, sprog og skriftsprog og informationssøgning.**

Historie (7.-9. Klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE: KRONOLOGI OG SAMMENHÆNG

I forhold til historiefaget er kompetenceområdet kronologi og sammenhæng relevant. Særligt tre fokuspunkter i historiekanonnen har særlig betydning i forhold til Skriv for Liv:

Grundloven 1849

I alle vores Skriv for Liv-sager vil eleverne skulle forholde sig til de menneskeretlige krænkelse, der er på spil.

I vores **baggrundsmateriale** kommer vi med nogle henvisninger til, hvordan rettighederne er formuleret i Grundloven. Mange elever vil formentlig betragte demokratiet og de rettigheder, der følger af Grundloven, som en selvfølge. Her er det vigtigt at gøre menneskerettighederne nærværende for eleverne ved at inddrage relevante problemstillinger, som de kan forholde sig til, og ved at eleverne reflekterer over, hvad en verden uden menneskerettigheder ville betyde for dem og vores samfund.

I et historisk perspektiv er folkestyre og rettigheder noget, folk i Danmark har arbejdet og kæmpet for at indføre, bevare og udvikle. Det er væsentligt, at eleverne bliver bevidste om denne kamp og derfor også kan forholde sig til de konkrete sager, vi har udvalgt. I alle de udvalgte sager søger personerne at forbedre rettighederne og vinde mere indflydelse. Derfor vil eleverne kunne diskutere folkestyret i forskellige samfund og marginaliserede gruppers kamp for demokratisk indflydelse.

FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne

I år er det 70 år siden, at FN's Generalforsamling efter tre års forberedende arbejde vedtog Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, der består af 30 artikler. De første 21 beskriver de såkaldte politiske rettigheder, mens artikel 22-28 handler om sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder. I vores **baggrundsmateriale**, hvor vi gennemgår de relevante rettigheder, henviser vi til de konkrete artikler i Verdenserklæringen.

Du kan bruge sagerne og emnet om menneskerettigheder til at belyse baggrunden for vedtagelsen af FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder. Efter 2. Verdenskrig og grusomhederne mod jøder, romaer og andre var der i verdenssamfundet behov for at vedtage nogle internationale regler, der sikrede den enkeltes grundlæggende rettigheder (over for staten). Verdenserklæringen om Menneskerettighederne er den første formulering af universelle og grundlæggende menneskerettigheder, som det enkelte menneske har uanset race, køn, klasse og religion.

Alle sager kan bruges til at diskutere menneskerettigheder. Eleverne kan få viden om lovgivning, praksis og debatten om rettighederne. I vores diskussions spørgsmål prøver vi at gøre rettighederne nærværende ved at stille skarpt på, hvad de reelt betyder for eleverne.

Columbus

I år har vi valgt to sager fra Sydamerika. Som bekendt ankom Christoffer Columbus med tre skibe til Caribien i 1492 og opdagende dermed Amerika. Derefter koloniserede spanierne, som havde finansieret Columbus' ekspedition, store dele af Mellem- og Sydamerika.

Opdagelsen af det nye kontinent gav europæerne mulighed for at udnytte deres militære, politiske og økonomiske styrke til at dominere store dele af Amerika. Dermed var en flere hundred år lang kolonitid begyndt - med store menneskelige omkostninger for de oprindelige folk til følge.

I vil kunne inddrage europæernes tidligere kolonialisering af en række lande. Dette vil være særlig relevant i forhold til sagerne fra Brasilien, Venezuela og Kenya. Er der grupper i befolkningen, der føler sig særlig marginaliseret, og bunder denne følelse af eksklusion i historiske begivenheder med videre. Hvordan kan vi anskue kulturmødet mellem europæerne og de oprindelige folkeslag?

Kristendom (7.-10. Klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE: LIVSFILOSOFI OG ETIK

Kompetenceområdet livsfilosofi og etik vil være relevant i følgende sager:

To af de fem sager, vi har udvalgt i år, vil kunne bruges som afsæt til diskussioner om etik, retten til liv og tydingen af tilværelsen. Det drejer sig om sagerne fra Iran og Kenya.

I sagen fra Iran kæmper Atena Daemi for at afskaffe dødsstraffen i landet. Som vi har beskrevet i diskussionsspørgsmålene, vil det være relevant at spørge eleverne om retten til liv: Hvad betyder det, at vi har ret til liv, hvordan skal myndighederne beskytte retten til liv, og hvilke etiske dilemmaer er der forbundet med dødsstraf med videre?

I sagen fra Kenya vil I kunne diskutere oprindelige folks spirituelle bånd med naturen. Hvad betyder naturen for deres identitet og religiøsitet?

Eleverne kan også få indsigt i religionens betydning for et land som Iran, hvor Ali Khamenei er religiøst overhoved.

Geografi (7.-9. Klasse)

KOMPETENCEOMRÅDE: PERSPEKTIVERING:

En af de valgte sager fra Kenya handler om oprindelige folks samspil med naturen. Her vil eleverne kunne diskutere og tage stilling til menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt. Eleverne vil kunne forholde sig til og forklare årsager til nationale og eventuelt globale konflikter om kulturforskelle, grænsedragninger og ressourcer. De vil kunne få viden om, at selvom oprindelige folks rettigheder bør respekteres ifølge international lovgivning, så er der mange stater og virksomheder, der ikke leverer den rette beskyttelse.

Målene om 'globalisering' og 'Naturgrundlag og levevilkår' vil især være relevant.

Eleverne kan bruge alle sager til at diskutere forskelle mellem i- og ulande. Vores sag fra Venezuela handler om en ung menneskerettighedsaktivist, der kæmper for menneskerettighederne under den nuværende krise i Venezuela. Her vil eleverne også kunne undersøge og diskutere fattigdomsaspekter og ulighed i et land, der har en af verdens største oliereserver og alligevel er i dyb økonomisk krise.

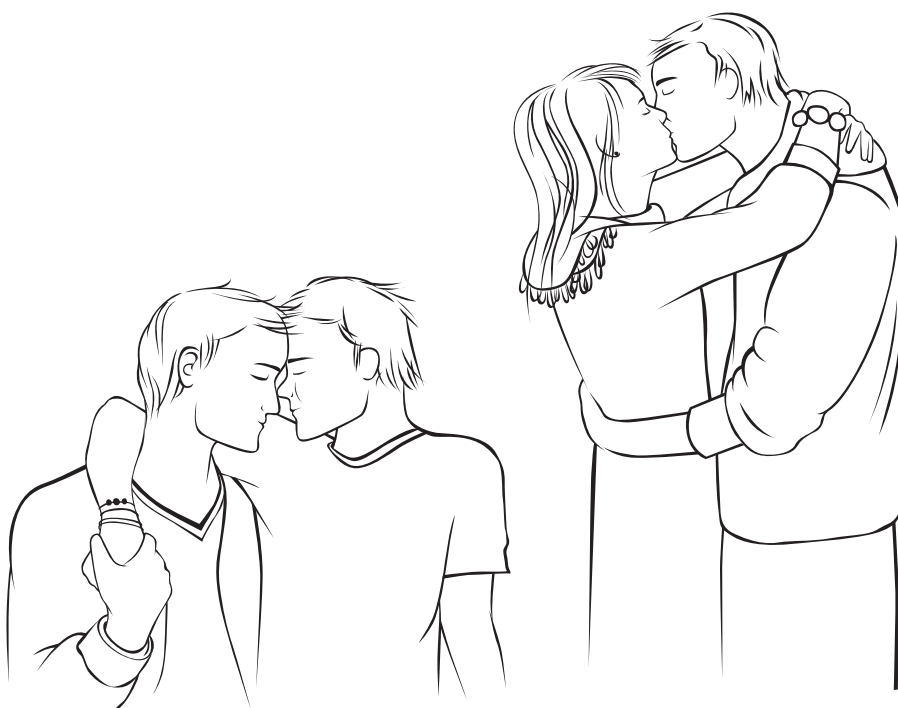
Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (7.-9. Klasse):

I år tager vi udgangspunkt i kvindelige menneskerettighedsforkæmpere. Det er en bevidst handling, da vi kan se, at kvindelige menneskerettighedsforkæmpere er ekstra udfordret. Eleverne vil kunne diskutere, hvordan vi som samfund ser på køn - både i et samtidigt, historisk og globalt perspektiv. **Kompetenceområdet om køn, krop og seksualitet er derfor særlig relevant og begge dens overordnede mål.**

I vores sag fra Brasilien beskriver vi, hvordan vores hovedperson Marielle Franco har kæmpet for LGBTI-retteligheder. I den forbindelse kan eleverne diskutere seksuelle retteligheder - både i Danmark og globalt.

I sagen fra Iran beskriver vi, hvordan Atena Daemis helbred er blevet kritisk forværret i fængslet. I sagen om Marokko hører vi om Nawal Benaissas kamp for bedre adgang til sundhedsydelse.

Dette vil være relevant i forhold til **kompetenceområdet sundhed og trivsel**. Eleverne vil kunne diskutere ulighed i sundhed ud fra et samfundsperspektiv. Hvilke faktorer kan skabe ulighed i sundhed i de lande, vi tager udgangspunkt i, og/eller i Danmark? Dette vil være relevant i forhold til målet om **ulighed i sundhed**.

Understøttende undervisning

Der findes ikke selvstændige mål for den Understøttende Undervisning. Denne har til formål at supplere og understøtte undervisningen i fagene. Dermed kan den understøttende undervisning anvendes bredt. Det er derfor muligt at bruge Skriv for Liv-sagerne i den understøttende undervisning.

Overordnede læringsmål

1. Eleven opnår viden om menneskerettighederne
2. Eleven kan med afsæt i materialet diskutere, hvilket ansvar verden har for, at menneskerettighederne overholdes
3. Eleven bliver bevidst om sin egen rolle i forhold til menneskerettighederne
4. Eleven opnår viden om og kan gøre rede for begreberne: Diskrimination, retfærdig rettergang, tortur, ytrings- og forsamlingsfrihed og oprindelige folk
5. Eleven kan diskutere, hvordan mennesker kan opnå øgede rettigheder og indflydelse i samfundet
6. Eleven kan diskutere argumenter for og imod ytrings- og forsamlingsfrihed
7. Eleven opnår viden om, hvilken konsekvens manglende retssikkerhed kan have for et samfund

2.2. Konkrete læringsmål

I nedenstående oversigt kan du orientere dig om de fem udvalgte sager. Her kan du se de centrale menneskeretlige problemstillinger, der er på spil, og forslag til fire konkrete læringsmål til hver sag:

Navn	Land	Menneskerettigheder	Konkrete forslag til læringsmål i forhold til sagen
Marielle Franco	Brasilien	Diskrimination Kvinder og LGBTI-personers rettigheder Demokrati Kampen for retfærdighed Bekæmpelse af straffrihed Retssikkerhed og politiets magt-anvendelse	Eleven får viden om, at ingen mennesker må udsættes for diskrimination Eleven kan drøfte kvinders og LGBTI-personers rettigheder i Danmark og globalt Eleven kan diskutere demokratiet og medbestemmelse i Danmark Eleven kan diskutere begreberne 'retfærdighed' og 'straffrihed'
Atena Daemi	Iran	Retten til liv Tortur/mishandling Ytrings- og forsamlingsfrihed Retfærdig rettergang Retten til privatliv	Eleven kan drøfte, hvad der ligger i begrebet 'retten til liv' Eleven får viden om, at ingen mennesker må udsættes for tortur og mishandling Eleven kan diskutere adgang til ytrings- og forsamlingsfrihed, og om der er begrænsninger i disse rettigheder Eleven kan forholde sig til og diskutere, hvad en retfærdig rettergang indebærer
Det oprindelige Sengwer-folk	Kenya	Rettigheder for oprindelige folk Tvangsfordrivelse Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder	Eleven får viden om oprindelige folks rettigheder, og hvorfor de er særligt beskyttet i forhold til mindretal Eleven kan diskutere, hvordan tvangsfordrivelse påvirker de oprindelige folks kulturelle identitet Eleven kan diskutere de økonomiske og sociale konsekvenser, som tvangsfordrivelsen har Eleven kan diskutere marginaliserede gruppers kamp for demokratisk indflydelse og flere rettigheder

2.2. Konkrete læringsmål (fortsat)

Navn	Land	Menneskerettigheder	Konkrete forslag til læringsmål i forhold til sagen
Nawal Benaissa	Marokko	Retten til sundhed Ytrings- og forsamlingsfrihed Retten til privatliv Rettigheder for oprindelige folk	<p>Eleven får viden om retten til sundhed og kan perspektivere det til situationen i Danmark</p> <p>Eleven opnår viden om og kan diskutere personers brug af de sociale medier i deres kamp for ytringsfrihed og øget politisk indflydelse</p> <p>Eleven kan diskutere stater brug af overvågning, og hvad det betyder for individet</p> <p>Eleven opnår viden om og kan diskutere marginaliserede gruppers kamp for øget politisk og demokratisk indflydelse</p>
Geraldine Chacón	Venezuela	Empowerment og unges rettigheder og politiske bevidsthed Retfærdig rettergang Udrejseforbud Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder Ytrings- og forsamlingsfrihed	<p>Eleven får viden om, hvad der ligger i begrebet 'empowerment', og hvordan unge kan opnå øget indflydelse og rettigheder i samfundet</p> <p>Eleven kan drøfte, hvad der ligger i begrebet retfærdig rettergang</p> <p>Eleven kan diskutere, om et land må forhindre sine borgere i at rejse ud af landet, og hvilke konsekvenser manglende bevægelsesfrihed kan betyde for en borger</p> <p>Eleven kan diskutere fattigdom i et land som Venezuela og drage paralleller til det danske samfund</p>

2.3. Opsamling på læringsmål

Tidsforbrug:

15 - 30 minutter

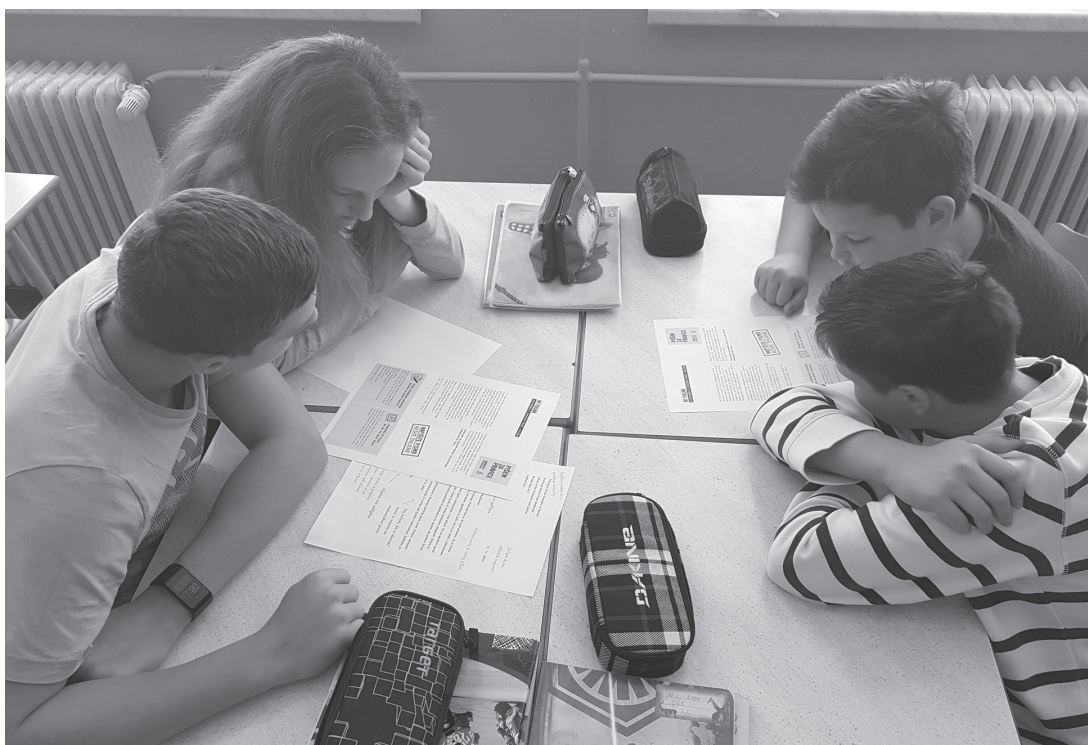
Materiale:

Kopiark 2.1. *Opsamling på læringsmål*

Kopiark 2.2. *Det lærte jeg også*

Sådan gør du:

1. Lad eleverne tale om nedenstående udsagn. Skriv dem eventuelt på tavlen, og lad eleverne diskutere dem i mindre grupper:
  - Det, der forbavsede mig mest, var....
  - Det mest interessante var...
  - Det sværeste var...
  - Min præstation var...
  - Jeg forstår ikke...
2. Du kan samle op på elevernes gruppesnak i plenum. Du kan vælge at udlevere kopiark 2.1. til eleverne. Her får eleverne mulighed for at svare skriftligt på læringsmålene for forløbet. Der skal sættes kryds i et af felterne til hvert mål.
3. I kopiark 2.2. kan eleverne skrive alt det ned, de har lært.

3. Red liv med dit brev

FORMÅL:

Den helt centrale del af Skriv for Liv er, at eleverne kan skrive et appel- eller et solidaritetsbrev. Eleverne skal vælge en eller flere sager, som de gerne vil handle på.

Du bør introducere eleverne for de forskellige brevtyper og retningslinjer. I kopiarkene beskriver vi, hvordan I kan opbygge et appel- og solidaritetsbrev, både sprogligt og indholdsmæssigt. I kopiarkene står der, at eleverne skal være opmærksomme på nogle ting, som du vil nævne for dem (se nedenstående afsnit). Du kan vælge at udlevere kopiark til eleverne med Amnestys krav og anbefalinger, som de kan lade sig inspirere af.

Du bør videreformidle dette til dine elever, før de går i gang med brevskrivningen. Det handler om særlige overvejelser og risici, og gælder både appel- og solidaritetsbrevene.

Atena Daemi, Iran

- Vær opmærksom på, at ordvalget i brevet på ingen måde må antyde, at Amnesty International har nogen former for direkte kontakt med familien i Iran. Dette kan sætte familien i Iran i fare.
- I må ikke bruge religiøse symboler - hverken i tekst eller billeder.

Nawal Benaissa, Marokko

- Der må ikke bruges religiøse symboler - hverken i tekst eller i billeder. Undgå referencer til eksempelvis alkohol og kropskultur.
- Det er vigtigt, at aktivister undgår at referere til politisk uafhængighed til Rif-regionen, da dette er et ømt emne i Marokko og vil udsætte Nawal for risiko. Derudover anser Nawal sig selv som forkæmper for menneskerettigheder og social retfærdighed, og har aldrig været aktivist for Rifs uafhængighed.

Sengwer-folket, Kenya

- Selvom en stor del af Sengwer-folket er blevet tvunget fra skoven, bor mange fra befolkningsgruppen der stadig. Det er vigtigt for befolkningen at anerkende dette i solidaritetsbrevene.
- Undlad at bruge vendinger, der får det til at lyde, som om hele befolkningsgruppen skal have lov til at 'vende tilbage' til skoven. Men de mennesker, der befinder sig udenfor skoven, skal have lov til at vende tilbage. Eleverne kan skrive om sengwernes ret til at 'blive' eller 'bo' på deres forfædres land. Eller at fordrivelserne skal stoppe.
- Vi opfordrer jer til ikke at lave et 'kulturelt stunt', hvor I klæder jer ud i traditionelle dragter eller kostumer og tager billeder fra dette. Det vil flytte fokus fra de reelle krænkelser, som Sengwer-folket oplever. Grupper, der bliver udelukket i samfundet, kan føle sig mere forskelsbehandlet og 'stereotype' ved, at andre personer iklæder sig deres traditionelle dragter.

Geraldine Chacón, Venezuela

- Solidaritetsbreve skal undgå politiske budskaber. Geraldines sag er stadig åben. Hvis I kritiserer regeringen meget, kan det muligvis have en negativ effekt på hendes sag.

HVORTIL SENDER JEG BREVENE:

Vi vil bede jer om at indsende alle breve til Amnesty Internationals danske afdeling. Så sørger vi for at sende dem videre til modtagerne i de forskellige lande. Adressen er:

Amnesty International
Att.: Lisa Blinkenberg
Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K

Send brevene til os, senest den 4. januar. Hvis I selv vil sende brevene direkte, så kontakt os for yderligere information om adresserne.

3.1. Appelbreve - breve til myndighederne

Tidsforbrug:

60 - 90 minutter

Materiale:

Kopiark 3.1. *Guide til appelbrev*

Kopiark 3.2. *Kom godt i gang med dit appelbrev - hjælp til formuleringer*

Sådan gør I:

1. Vi har sendt ti postkort per klasse - to kort til hver sag. Eleverne kan i grupper vælge at skrive appelbrevene på disse postkort. Eleverne kan selvfølgelig også selv udforme et brev og skrive det individuelt.
2. I brevet kan eleverne med egne ord beskrive de konkrete krænkelser, som menneskerettighedsforkæmperne bliver udsat for med udgangspunkt i sagsbeskrivelserne.
3. Eleverne kan lade sig inspirere af Amnestys krav og formuleringer, som står i kopiarket 3.2 (Kom godt i gang med dit appelbrev - hjælp til formuleringer).

Hvis I ønsker at skrive breve på engelsk, henviser vi jer til det engelske undervisningsmateriale. Der finder I gloseliste og inspiration til engelske formuleringer.

3.2. Solidaritetsbreve

Tidsforbrug:

60 - 90 minutter

Materiale:

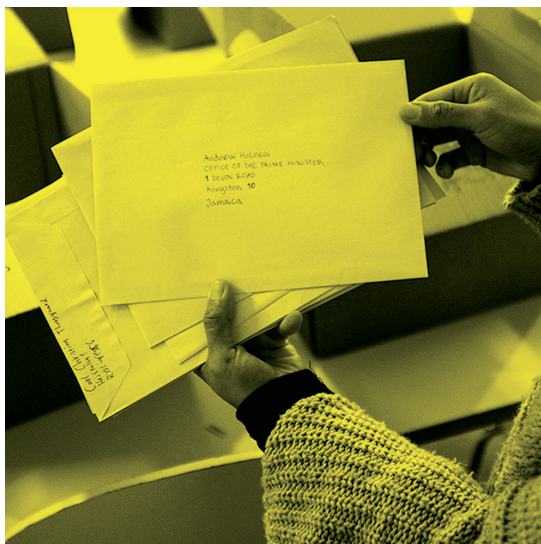
Kopiark 3.3. *Guide til solidaritetsbrev*

Kopiark 3.4. *Guide til dit solidaritetsbrev - hjælp til formuleringer*

Sådan gør I:

1. Vi har ikke sendt jer kort, som I kan bruge til solidaritetshilsnerne. Vi opfordrer eleverne til selv at udforme et brev gerne med udsmykninger eller fotos, så de fremstår personlige for de menneskerettighedsforkæmpere, der skal modtage dem.
2. Vær opmærksom på særlige risici og overvejelser – se vores særskilte afsnit på forrige side.
3. I brevet kan eleverne skrive, hvad de tænker eller føler, når de hører om den konkrete sag. De kan også skrive lidt om sig selv eller nogle oplevelser, de har haft. Generelt er det en god ide at opfordre eleverne til at tænke over, hvad den enkelte menneskerettighedsforkæmper kan have brug for at høre i den konkrete sag. Du kan vælge at udlevere kopiark 3.4. til eleverne, så de kan blive inspireret til, hvordan de kan gribe det an.
4. Du kan opfordre eleverne til at udsmykke brevene og tage fotos af dem, så de senere kan deles på sociale medier (se mere herom under afsnittet "Red Liv med SoMe").

Hvis I ønsker at skrive breve på engelsk, henviser vi jer til det engelske undervisningsmateriale. Der finder I gloseliste og inspiration til engelske formuleringer.

4. Red liv med SoME

Tidsforbrug: Cirka 15 - 30 minutter

Materiale: Smartphone, tablet, Kopiark 4.1 og 4.2. *Adresser til mails, Facebook og Twitter*

Beskrivelse:

Vi håber, at alle i klassen vil være med til at aktionere ved at skrive breve. Men det er også muligt at skrive mails og benytte de sociale medier for at støtte op om menneskerettighedsforkæmperne. De ældre elever har måske selv profiler på de sociale medier, som de gerne vil bruge til formålet.

Aldersgrænsen for brug af de sociale medier Facebook, Instagram og Twitter er 13 år. Det bager vi selvfølgelig op om. Måske kan du som lærer oprette en profil på vegne af klassen.

Sociale medier er gode til at bygge bro mellem mennesker, dokumentere handlinger og inspirere andre. Et håndskrevet brev, en tegning, et postkort med et smukt motiv eller en kreativ kollage kan gøre en forskel for dem, som føler sig glemt af omverdenen. Jeres håndlavede produkter kommer bredere ud, hvis I deler dem på sociale medier. I kan dele jeres breve og tegninger med andre deltagere verden over – og selv lade jer inspirere af, hvad andre laver i løbet af kampagnen.

Herunder er en kort liste over de mest kendte sociale medie-platforme:

Facebook har som regel en meget bred appel og er nok den mest kendte blandt eleverne. Facebook giver gode muligheder for at lægge både tekst og billeder op.

Instagram er et stærkt visuelt medie. Eleverne kan dele billeder af deres håndskrevne breve, malerier, tegninger eller kollager om sagerne og skabe en billedbåren fortælling, både om sagerne og om dét at handle for menneskerettighederne. Udover at tage billeder kan man på Instagram optage små film, som man deler med sine følgere. Eleverne kan optage personlige hilsner alene eller i grupper og kan kommunikere hovedbudskaber om den sag, deres billede eller video fuldstændig, som de ønsker. På Instagram kan I også gøre bestemte profiler opmærksomme på jeres billeder.

Twitter er et effektivt medie til at komme i direkte kontakt og dialog med magthavere. De fleste politikere har en Twitterprofil, og almindelige brugere kan oftest tweete til relevante magthavere ved at tilføje deres brugernavn i et tweet. Hvis man for eksempel vil tweete til justitsminister Søren Pape Poulsen, tilføjer man ham ved at skrive @SorenPape.

Sådan gør du:

1. Hvis I bruger sociale medier i forbindelse med Skriv for Liv, kan I både bruge de sags-specifikke hashtags og, de, som er generelle for Skriv for Liv, nemlig:
#skrivforliv #jegskriverforliv og de globale #writeforrights #write4rights #W4R18
2. Et tweet er kun 140 tegn langt. Derfor skal man fatte sig kort og præcist.
3. Læs kopiark 4 og udlever det til eleverne. Her har I alle adresser til mails, Facebook og Twitter. Vi har også en liste over de hashtags, der er tilknyttet hver enkelt sag.

5. Diskuter Skriv for Liv-sagerne

Formål:

Eleverne kan ved hjælp af spørgsmål, vi har udviklet, komme mere i dybden med sagerne

Tidsforbrug:

Du vælger selvfølgelig selv, hvor mange spørgsmål dine elever skal besvare. Eleverne kan bruge cirka 30 - 45 minutter på at diskutere hver sag. Du kan også vælge nogle af vores længerevarende spørgsmål og hermed bruge mere tid på dem

Materiale:

1. Kopiark 1. *Sagsbeskrivelser*
2. Hvis du vil have bedre indsigt i de enkelte rettigheder, så henviser vi til vores baggrundsdokument. Det ligger på www.amnesty.dk/undervisning/skrivforliv
3. Diskussionsspørgsmål til alle fem sager. Kopiark 5.1.- 5.6. til dine elever (et kopiark til hver sag og et kopiark vedrørende menneskerettighedsforkæmpere og pigers & kvinders rettigheder)

Sådan gør du:

1. Kopier diskussionsspørgsmålene til dine elever.
2. Du kan vælge at inddele klassen i grupper, og lade nogle drøfte sagen fra Iran, mens andre grupper diskuterer sagen fra Venezuela med videre.

Du finder diskussionsspørgsmål om:

Kopiark 5.1. Menneskerettighedsforkæmpere og pigers & kvinders rettigheder

Kopiark 5.2. Marielle Franco, Brasilien

Kopiark 5.3. Atena Daemi, Iran

Kopiark 5.4. Det oprindelige Sengwer-folk, Kenya

Kopiark 5.5. Nawal Benaïssa, Marokko

Kopiark 5.6. Geraldine Chacón, Venezuela

3. Vi har skrevet højst fem spørgsmål til hver rettighed. Det sidste spørgsmål er personligt for eleverne. Forslag til længerevarende diskussionsspørgsmål er markeret med understregning.

6. Øvelser om menneskerettigheder: refleksion, snak og bevægelse

Vi har udviklet dette kapitel for dig, der gerne vil gå mere i dybden med menneskerettighederne og har flere timer til Skriv for Liv. Ved hjælp af seks øvelser kan eleverne reflektere over, hvad menneskerettighederne er, og hvad de betyder for dem: Hvordan ville eleverne agere, hvis deres rettigheder blev krænket? Hvordan føles det, når vi mister det, vi tager for givet, og knap nok tænker over til hverdag?

Du vælger selv hvilke og hvor mange øvelser, du vil bruge. Indledningsvis skriver vi, hvad det er for Skriv for Liv-sager, der især er relevante.

Ved hver øvelse skriver vi om tidsforbrug, det materiale, du skal anvende, forberedelse af øvelsen, formålet, og hvordan du gør. Øvelserne er lette at gå til og kræver kun lidt forberedelse. Kun til én af øvelserne har vi udviklet to ark, som skal udleveres til eleverne. Det finder du i vores kopiark.

Kapitlet er inddelt i følgende afsnit og seks øvelser:

1. Hvad er menneskerettigheder?
2. Hvad er en menneskerettighedsforkæmper?
3. Diskrimination – er det da så slemt?
4. Tortur - hvad er sandt eller falsk?
5. Mit hjem bliver ryddet - hvad gør det ved mig?
6. Ytringsfrihed – hvad betyder det for mig?

Rigtig god fornøjelse!

6.1. Hvad er menneskerettigheder?

Kan bruges til alle Skriv for Liv-sager

Formålet med øvelsen

Denne øvelse har til formål at kickstarte elevernes forståelse, tanker og eksisterende viden om emnet menneskerettigheder. Gennem forløbet vil eleverne lære om, hvordan menneskerettighederne fortsat bliver krænket forskellige steder i verden, og hvordan vi alle kan gøre en forskel, eksempelvis gennem en kampagne som Skriv for Liv.

Tidsforbrug: 25 - 30 minutter

Materiale:

Kopiark 6.1. Kort med reference til FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder

Kopiark 6.2. Kort med daglige aktiviteter

Saks

Sådan gør du:

1. Udskriv kopiark 6.1. og 6.2. og klip kortene ud af kopierne.
2. Opdel eleverne i små grupper: Fordel de otte kort med reference til FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder og de otte daglige 'aktivitets-kort' til hver gruppe. (5 minutter)
3. Bed grupperne om at matche rettighederne med eksemplerne (Det vil sige hvilke daglige aktivitetskort passer sammen med en artikel fra FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder). (10 minutter)
4. Bland derefter grupperne og bed eleverne om at diskutere deres svar.

Sådan skal svarene se ud:

Artikel 3 (Artikel 13)	Jeg kan frit gå rundt i min by uden at frygte for mit liv.
Artikel 12	Jeg bliver ikke tvunget til at informere min lærer om mit privatliv.
Artikel 13	Jeg kan frit rejse rundt i Danmark.
Artikel 18 (Artikel 19)	Jeg kan tale frit om min tro.
Artikel 19	Jeg bruger sociale medier og skriver det, jeg synes, om forskellige emner.
Artikel 24	Jeg kan være sammen med mine venner.
Artikel 25	Når jeg er syg, kan jeg blive tilset af en læge.
Artikel 26	Jeg kan gå i skole.

Der er mere end én mulig løsning for nogle af rettighederne. Dette er en god mulighed for at markere, at rettighederne er koblet sammen. Forklar, at menneskerettighederne er udelelige, indbyrdes forbundne og afhængige. Hvis man fjerner en rettighed, kan det påvirke de andre. (5 minutter)

6.2. Hvad er en menneskerettighedsforkæmper?

Kan bruges til alle Skriv for Liv-sager

Formålet med øvelsen

Øvelsen giver et indblik i, hvad det vil sige at være menneskerettighedsforkæmper. Øvelsen kan illustrere de udfordringer, som kvindelige menneskerettighedsforkæmpere står over for og betydningen af deres arbejde.

Tidsforbrug: 25 minutter

Materiale: Anvend en tavle (tegn en skillelinje på tavlen)

Forberedelse

Som lærer kan du læse vores afsnit om 'menneskerettighedsforkæmpere'. Det finder du i vores baggrundsmateriale

Sådan gør du:

1. Eleverne skal tænke på personer, som de måske har hørt om i historien, som har forsvaret menneskerettighederne. Det kunne eksempelvis være Edward Snowden, Martin Luther King, Nelson Mandela, Malala Yousafzai og andre. Skriv så navnene på mændene på den ene side af skillelinjen og kvinderne på den anden side. (5 minutter)
2. Inviter eleverne til at komme op og skrive de særlige karakteristika, roller og evner ud fra den enkelte menneskerettighedsforkæmper, de har nævnt. Eleverne kan reflektere og snakke om, hvad der ligger i begrebet 'menneskerettighedsforkæmper'. Skriv derefter, hvad I kommer frem til på tavlen.
3. Fremlæg derefter Amnesty Internationals definition på en menneskerettighedsforkæmper. Se afsnittet om menneskerettighedsforkæmpere i baggrundsmaterialet. (10 minutter)
4. Stil derefter følgende spørgsmål til dine elever:
Når du tænker på en menneskerettighedsforkæmper, tænker du så på en mand eller en kvinde? Hvorfor?
5. Hvis svaret er, at eleverne mest tænker på mandlige menneskerettighedsforkæmpere, kan du forklare, at kvindelige menneskerettighedsforkæmpere generelt er mindre anerkendte i samfundet. Det er en af grundene til, at Amnesty International fokuserer på kvindelige menneskerettigheds aktivister i årets Skriv for Liv-kampagne. (5 minutter)
6. Du kan afslutningsvist vise dine elever videoen Are you a human rights defender
Det finder du på følgende link: <https://www.youtube.com/watch?v=1RLMap05Za4>
(5 minutter)

6.3. Diskrimination - er det da så slemt?

Kan især bruges i Brasilien-sagen

Formålet med øvelsen:

Øvelsen har til formål at fremme elevernes forståelse for de mennesker, der bliver udsat for diskrimination

Tidsforbrug: 25 minutter

Materiale: Lokale med plads til, at eleverne kan stille sig op på en række. Sørg for, at der er plads til, at eleverne både kan gå fremad og tilbage

Forberedelse

Sæt borde og stole i et hjørne, brug et andet lokale, eller gå udenfor

Sådan gør du:

1. Eleverne skal starte med at danne en lige linje. (2 minutter)
2. Forklar eleverne, at du nu vil læse nogle udsagn/karakteristika op (i nedenstående kasse). Hvis de passer på eleverne, skal de enten træde et skridt frem eller tilbage. Øvelsen foregår i stilhed.

1: Mine fire bedsteforældre er stadig i live: Træd et skridt frem

2: Jeg er en dreng: Træd et skridt frem

3: Jeg er en pige: Træd et skridt tilbage

4: Jeg har brune øjne: Træd et skridt frem

5: Jeg har grønne øjne: Træd et skridt tilbage

6: Jeg er over 1.65 meter høj: Træd et skridt frem

7: Jeg har to eller flere, søskende: Træd et skridt tilbage

8: Jeg har en hund: Træd et skridt frem

9: Jeg er blevet konfirmeret: Træd et skridt tilbage

10: Jeg har været i mere end fem lande: Træd et skridt frem

11: Jeg er ikke født i Danmark: Træd et skridt tilbage

12: Jeg bruger hverken briller eller kontaktlinser: Træd et skridt frem

3. Efter at have læst udsagnene højt, så fortæl eleverne, at du har lavet denne øvelse med dem for at afgøre, hvem der vil blive fritaget for lektier i den kommende uge: De elever, der har taget flest skridt fremad, er dem, som vil blive belønnet!

Vent lidt på elevernes reaktion. (10 minutter)

4. Stil derefter følgende spørgsmål til dine elever:

1: Hvordan har de, som ikke blev belønnet, det? *Hvad føler de?*

2: Hvordan har de, som blev belønnet, det? *Hvad føler de?*

3: Spørgsmål til alle eleverne: *Er denne behandling retfærdig?*

4: Spørgsmål til alle eleverne: *Tror I, at det kunne ske i virkeligheden for nogen?*

5: Spørgsmål til alle eleverne: *Hvorfor tror I, at vi laver øvelsen? Hvad betyder den?*
(10 minutter)

5. **Afrunding**

Forklar eleverne, at de selvfølgelig får de samme lektier. Men at nogle mennesker behandles forskelligt på grund af, hvem de er, og hvad de tror på.

I kan vælge at snakke mere om diskrimination, og at forskelsbehandling kan være baseret på forskellige karakteristika som fysik, oprindelse, seksuel orientering, alder med videre.

6.4. Tortur – hvad er sandt eller falsk?

Kan især bruges i Iran og Venezuela-sagen

Formålet med øvelsen:

Denne øvelse har til formål at udfordre elevernes viden om tortur og samtidig udviske generelle fordomme om tortur ved at skabe en forståelse for emnet

Tidsforbrug: 20 minutter

Materiale: Eventuelt kridt eller farvet tape. Det er dog ikke nødvendigt, hvis du henviser til, at eleverne kan stille sig i henholdsvis venstre eller højre hjørne

Sådan gør du:

1. Line of decision: Sandt eller falsk.
Forklar eleverne, at du nu vil læse et sæt udsagn op om tortur og mishandling. Det er op til eleverne at bedømme, om udsagnet er sandt eller falsk.

Du kan enten tegne en fysisk skillelinje – eller nævne, at eleverne skal stille sig i venstre hjørne, hvis de mener at udsagnet er sandt, og i højre hjørne, hvis de mener, at udsagnet er falsk.

De elever, der er usikre på deres svar, kan stille sig i midten.
(3 minutter)

2. Læs følgende otte udsagn højt for eleverne. Der skal medregnes tid til, at eleverne kan overveje deres svar.
3. Eleverne skal derefter gå hen til det område, der enten er sandt eller falsk. Hvis de er i tvivl, kan de stille sig i midten.
4. Derefter læses det rigtige svar højt, og der afsættes nogle få minutter til at tale om det.
(15 minutter)

1. Tortur bruges hovedsageligt mod terrorister og under krig

FALSK

Forskning viser, at tortur og anden mishandling fortsat er et problem i mange lande i dag. De fleste ofre for tortur og anden mishandling på verdensplan er ikke farlige terrorister, men snarere fattige, marginaliserede og mistænkte personer, som sjældent får opmærksomhed fra medierne.

2. Tortur er den eneste måde at få informationer på

FALSK

Tortur er et primitivt instrument til opnåelse af information.

Stater har et stort udvalg af måder, de kan indsamle oplysninger om forbrydelser. Humane og værdige forhørsteknikker har vist sig at være mere effektive til at indhente oplysninger om forbrydelser.

3. Tortur er ulovligt

SANDT

Tortur har været forbudt siden FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder blev vedtaget i 1948. Det er ikke tilladt under nogen omstændigheder.

4. Nogle former for tortur er ikke så slemme

FALSK

Tortur kan ikke måles. Alle torturmetoder medfører alvorlig fysisk og/eller psykisk smerte og lidelse. Alle former for tortur er grusom.

5. Det er svært at vide, hvor og hvornår tortur finder sted

SANDT

Tortur foregår ofte i det skjulte (eksempelvis i politiets varetægt og fængsler).

6. Det er kun de få og værste regeringer, der anvender tortur

FALSK

I de sidste fem år har Amnesty International rapporteret om tortur i 141 lande og fra alle områder i verden.

7. I mange tilfælde slipper mange regeringer og mennesker, der torturer, af sted med det

SANDT

Tortur foregår sædvanligvis i det skjulte. Regeringer gør ofte en større indsats for at benægte eller dække over den udøvede tortur end at foretage undersøgelser, når der rejses en anklage.

8. En af de bedste måder at forebygge tortur på er at bringe det frem i lyset

SANDT

En af de bedste måder at forhindre tortur på og sørge for, at bødlerne ikke slipper afsted med det, er at gøre det synligt.

Afrunding til læreren

Hvis du vil gå i dybden med emnet tortur og savner flere øvelser, kan du finde mere info i vores temahæfte om tortur, der ligger på hjemmesiden. Det er udviklet til lærere for 7.-10. klasse. Hæftet indeholder øvelser om, hvad tortur er, hvorfor forbuddet mod tortur er vigtigt, hvordan tortur kan forhindres, torturens konsekvenser og meget mere.

Du kan downloade materialet gratis på <http://amnesty.dk/undervisning/bestil-undervisningsmaterialer>

6.5. Mit hjem bliver ryddet – hvad gør det ved mig?

Kan især bruges i sagen fra Kenya

Formålet med øvelsen:

Formålet er, at eleverne får kendskab til tvangsrydninger og får en vis fornemmelse af, hvordan det må føles, når ens menneskerettigheder bliver krænket. Her eksemplificeret med, at mennesker fordrives fra - og mister - deres hjem.

Tidsforbrug: Cirka 30-40 minutter

Materiale: Tavle og kridt

Sådan gør du:

1. Med denne øvelse skal eleverne bruge deres forestillingsevne. Fortæl eleverne, at de skal lukke øjnene, og at du nu skal læse følgende sætninger op for dem. (Giv eleverne tilstrækkeligt med tid til at reflektere over hvert spørgsmål):

1. Tænk på dit eget hjem og den by, du bor i.

Hvordan ser det ud?

Hvordan lugter der?

Hvad kan du høre?

2. Forestil dig din familie.

Hvem bor du sammen med?

Har du nogle søskende?

Husdyr med videre.

3. Hvem bor tæt på dig?

Hvordan er dine naboer?

Bor du tæt på nogle af dine venner eller nogle fra klassen?

Hvad betyder det for dig, at de bor tæt på dig eller langt væk fra dig?

4. Hvad kan du lide at lave, der hvor du bor?

Tænk på nogle af dine yndlingsaktiviteter.

Tænk på dine bedste minder fra det sted, hvor du bor.

2. Bed eleverne om at åbne deres øjne, men holde fast i billederne, minderne, følelserne og fornemmelserne. (10 minutter)

3. Forklar nu følgende situation:

En virksomhed har lavet en aftale med regeringen, og de vil derfor gerne have den grund, du bor på. Det viser sig, at virksomheden har fundet noget meget værdifuldt under dit og dine naboers hjem.

De tilbyder dig penge, men det betyder, at du skal forlade dit hjem, og du kan ikke vende tilbage.

4. Bed eleverne om en håndsoprækning, når du spørger dem:

1: Hvem ville acceptere tilbuddet?

Hvem ville ikke acceptere det?

Diskutér hvorfor eller hvorfor ikke.

2. Bed dem, der ikke ville acceptere tilbuddet, om at rejse sig op.

Fortæl dem, at de faktisk ikke har et valg. De skal simpelthen forlade deres hjem.

Regeringen støtter virksomheden.

3. Spørg eleverne, der står op:

Hvad føler de?

Hvad ville de gøre?

Ville de acceptere det?

Ville de gøre modstand?

Hvorfor?

4: Spørg de elever, der sidder ned: Hvad tænker de om situationen?

Er det retfærdigt?

(10 minutter)

5. Forklar eleverne, at det rent faktisk sker for mange mennesker over hele verden, og at det mange gange går ud over marginaliserede grupper (oprindelige folk, mindretal, fattige). (5 minutter)

6. Afrunding

Hvis du vælger at henvise til sagen om Sengwer-folket i Kenya, kan du afslutningsvis skrive ordet frygt på tavlen. Bed eleverne om at komme op og skrive nogle ord om, hvad de tror, Sengwer-personer frygter. De kan med fordel tænke tilbage på deres egne følelser i forestillings øvelsen.

Lad eleverne forklare deres valg af ord.

(10 minutter)

6.6. Ytringsfrihed – hvad betyder det for mig?

Kan især bruges i sagen fra Iran, Marokko og Venezuela

Formålet med øvelsen:

Denne refleksionsøvelse har til formål at beskrive, hvordan ytringsfriheden vedrører elevernes liv

Tidsforbrug: Cirka 25 minutter

Materiale: Flip chart eller tavle. Post-it

Sådan gør du:

1. Forklar dine elever, at de i denne øvelse skal bruge de udleverede post-its. På dem skal de skrive ned, hvordan de udtrykker sig til daglig. Eksempler på det kan være at danse, skrive, skrive eller 'like' på de sociale medier med videre. (3 minutter)
2. Eleverne skal, når de har skrevet deres post-its, klistre dem op på tavlen, så alle kan se dem. Giv eleverne nogle få minutter til at kigge på sedlerne. (2 minutter)

Spørg så eleverne, hvorfor de udtrykker sig på disse måder?
3. Hvorfor er det vigtigt for eleverne at have forskellige måder at udtrykke sig på? (5 minutter)
4. Bed da eleverne om at finde sammen i par og diskutere, hvad det ville betyde for dem, hvis de fra i morgen ikke længere fik lov til at udtrykke sig på disse måder? Ville det have stor indflydelse på deres daglige aktiviteter, deres venskaber? Hvad ville det få dem til at føle? Ville det gøre dem kede af det? Hvorfor? Eller hvorfor ikke? (7 minutter)
5. Bring klassen sammen igen.
6. Afrunding: Spørg afslutningsvis dine elever om, hvad der kom ud af deres samtaler. Hvad overraskede dem? (5 minutter)
7. Forklar eleverne, at mange mennesker over hele verden ikke kan udtrykke sig frit, og at nogle mennesker bliver fængslet, alene fordi de udtrykker sig kritisk eller blot udtrykker det, som de tænker. (3 minutter)

Afrunding til læreren

Hvis du vil gå i dybden med emnet omkring ytrings- og forsamlingsfrihed og savner flere øvelser, kan du se i vores temahæfte om dette emne, der ligger på hjemmesiden. Det er udviklet til lærere for 7.-10. klasse. Hæftet indeholder øvelser om, hvad ytrings- og forsamlingsfrihed er, hvorfor rettigheden er vigtig, grænser for ytringsfriheden og meget mere.

Du kan downloade materialet gratis på <http://amnesty.dk/undervisning/bestil-undervisningsmaterialer>

7. Hvad kan din klasse ellers gøre?

DEN 10. DECEMBER FYLDER FN'S VERDENSERKLÆRING OM MENNESKERETTIGHEDER 70 ÅR

I Amnesty Internationals danske afdeling fokuserer vi på at udbrede den grundlæggende fortælling om, hvorfor menneskerettighederne stadig er det bedste bud på en fri, retfærdig og tryk verden.

Vi tror på, at Erklæringen er lige så gyldig og relevant i dag, som den var på sin første dag for 70 år siden. Menneskerettighederne er for os et fælles fundament. Det er grundværdierne for, hvordan mennesker skal behandles og behandle hinanden. For alle mennesker er født frie og lige.

Læs mere om 70-året på: <https://amnesty.dk/menneskerettighederne-fylder-70>

Her kan du også vise dine elever en kort video om historien om FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder.

ØNSKER DU AT FEJRE 70-ÅRET SAMMEN MED DINE ELEVER?

Hvis du eller din skole ønsker at fejre denne mandag, så vil vi meget gerne høre fra dig. Send os en mail på: undervisning@amnesty.dk

Vi kan hjælpe dig med at kontakte lokale medier eller relevante fagblade, hvis I gør noget særligt ud af dagen.

I kan bruge anledningen til at markere, hvorfor menneskerettighederne er så vigtige. Sammen med dine elever kan I pynte op i klasseværelset eller invitere til morgensang i jeres festsal eller lave en event.

ELEVERNE KAN STÅ FOR EN EVENT

Du kan også foreslå eleverne, at de kan stå for en event og invitere deres forældre, venner med videre. Her er et par relevante hjælpspørgsmål, som kan få eleverne i gang med arbejdet:

Hvad skal fokus være på? Eksempelvis kan eleverne holde små oplæg om personsagerne. Eleverne kan også vise nogle af Amnestys videoklip. Eller eleverne kan fortælle om de forskellige krænkelse af menneskerettighederne, som vi tager udgangspunkt i.

Eleverne kan også præsentere deres produkter - eksempelvis de breve og tegninger, de har lavet.

Eleverne kan invitere andre til at skrive breve. De kan lave en lang brev-guirlande eller hænge alle brevene op på en tøjnsnor.

Eleverne kan lave en fotoudstilling med billeder, der viser deres egne rettigheder i hverdagen. De kan også fotografere ting og situationer, som udtrykker, hvad mod betyder for eleverne, og hvordan de opfatter 'det at være modig'.

LANDSINDSAMLING

Tidsforbrug:

2-3 timer søndag den 9. december. Det sker i tidsrummet 10-17.

Materialer:

Eleverne kan selv vælge en rute på vores hjemmeside: <https://amnesty.dk/landsindsamling>

Formålet:

Hvis I har haft et forløb om Skriv for Liv vil eleverne være godt klædt på til at fortælle om, hvad menneskerettighederne er. De vil kunne fortælle om Amnestys arbejde, og de problematikker, som I har talt om i undervisningen.

Beskrivelse:

I år afholder Amnesty International landsindsamling søndag den 9. december.

Børn og unge mellem 11 og 18 år kan sagtens deltage i indsamlingen, hvis de går sammen to og to eller sammen med en voksen. Hvis eleverne går sammen med deres forældre, kan de således også inddrage dem i Skriv for Liv-kampagnen og de aktiviteter og øvelser, som I laver på skolen.

Pengene går til Amnesty Internationals arbejde for en verden uden tortur, dødsstraf og forfølgelser. En verden, hvor alle kan være sig selv uden frygt for overgreb, uanset køn, seksualitet eller religion.

Sådan gør du:

Du kan fortælle dine elever, at de kan deltage i landsindsamlingen og samle penge ind til arbejdet for menneskerettighederne. De kan for eksempel gå sammen i de grupper, de har dannet i forbindelse med Skriv for Liv, og endda fortælle om de sager, de har arbejdet med.

MARIELLE FRANCO Menneskerettighedsforkæmper, Brasilien

Dræbt, fordi hun frygtløst forsvarede andre

Marielle Franco kæmpede for et mere retfærdigt og trygt Rio de Janeiro.

Hun var et populært byrådsmedlem, som voksede op i et slumkvarter og altid kæmpede for sorte kvinders, LGBTI-personers og unges rettigheder.

"Marielle personificerede de rettigheder, hun kæmpede for," siger hendes kæreste Monica. Marielle fordømte også politiets ulovlige drab.

Den 14. marts 2018 blev Marielle dræbt, skudt ned i sin bil sammen med sin chauffør Anderson Pedro Gomes. Bevismateriale peger i retning af, at mordet blev begået af professionelle, og eksperter sagde, at kuglen kom fra det brasilianske politi.

Med mindst 70 dræbte aktivister i 2017 er Brasilien et af verdens farligste lande for menneskerettighedsforkæmpere som Marielle. Alt for ofte bliver drabene ikke efterforsket, og de ansvarlige går fri. Personer, der kæmper for menneskerettighederne, lever i konstant frygt.

Lad os sammen vise de brasilianske myndigheder, at vi ikke stopper vores kamp, før vi har opnået retfærdighed. De skal beskytte menneskerettighedsforkæmpere mod flere angreb. Og de skal identificere gerningsmændene bag drabet på Marielle.

Som hendes søster Anielle siger: *"Så længe vi har kræfterne, vil vi forlange retfærdighed."*

ATENA DAEMI Menneskerettighedsforkæmper, Iran

Fængslet for at protestere imod dødsstraf

Atena Daemi drømmer om at afskaffe dødsstraf i Iran, og hun har kritiseret landets brug af dødsstraf på både Facebook og Twitter.

Hun har uddelt foldere og har deltaget i en fredelig demonstration imod henrettelsen af en ung kvinde. Handlinger, som desværre kræver stort mod i Iran.

Disse aktiviteter er blevet brugt som "beviser" på hendes kriminelle handlinger, og hun er nu idømt syv års fængsel. Retssagen var en farce og tog kun 15 minutter, og hun blev kendt skyldig på grundlag af falske anklager, blandt andet for at "planlægge forbrydelser mod den nationale sikkerhed".

Dette er endnu et eksempel på den hårde kurs, regeringen fører mod mennesker, som kæmper for et mere retfærdigt Iran. Adskillige er blevet fængslet, og mange andre risikerer overvågning, forhør og langvarig forfølgelse.

Atena er blevet slået, der er brugt peberspray imod hende, og hun er blevet tvunget i isolation. Men hun fortsætter sin kamp for menneskerettighederne.

"Jeg vil hellere dø end være slave af undertrykkelsen," skriver Atena i en Facebook post.

Tidligere i år gik hun i sultestrejke i protest mod, at hun blev tvangsflyttet til et berygtet fængsel. Hendes helbred er blevet kritisk forværret i fængslet.

DET OPRINDELIGE SENGWER-FOLK Menneskerettighedsforkæmpere, Kenya

Fordrevet med vold fra deres forfædres land

Sengwer-folket i Kenya har et dybt spirituelt bånd til den smukke og vidtstrakte Embobut skov. Det er deres forfædres land, hvor de har levet i århundreder. Men dette fællesskab af biavlere og hyrder bliver fordrevet med vold af den kenyanske regering.

Under påskud om "fredning" har skovvagter og politiet nedbrændt omkring 2.600 huse siden 2012 og gjort omkring 4.600 mennesker hjemløse. I januar 2018 blev en mand dræbt og en anden alvorligt såret. Volden er en direkte overtrædelse af gentagende afgørelser fra domstolen, der skulle beskytte det oprindelige folk.

Sengwer-folket mister deres hjem, levebrød og kulturelle identitet. Nogle lever nu udenfor skoven og er blevet efterladt i dyb fattigdom. Kvinderne bliver ofte hårdest ramt, og de må på egen hånd tage sig af familien, fordi nogle af mændene vælger at blive i skoven eller forlade deres familie.

Regeringen siger, at de forsøger at reducere skovrydninger, men der er ikke beviser for, at Sengwer-folket har skadet skoven.

Det oprindelige folk skal anerkendes som ejere og naturlige vogtere af Embobut-skoven, da deres levebrød, identitet og spiritualitet afhænger af denne. De er fast besluttede på at kæmpe for deres rettigheder.

NAWAL BENAISSA **Menneskerettighedsforkæmper, Marokko**

Forfulgt, fordi hun kræver et bedre liv

Nawal Benaissa kæmper for social retfærdighed og bedre adgang til sundhedsydelser i den marokkanske region Rif, hvor hun bor. Som en af de ledende stemmer i en populær bevægelse kaldet Hirak, har hun deltaget i fredelige protester og kampagner for forandring på sociale medier.

Hun er blevet chikaneret af de marokkanske myndigheder i et forsøg på at lukke munden på hende. Hun er blevet fængslet fire gange på fire måneder, og myndighederne krævede, at hun skulle lukke sin Facebook profil med 80.000 følgere.

I februar 2018 fik hun en 10 måneders betinget dom og en bøde. Hun appellerede afgørelsen, men chikanen fortsætter. Hun er nu flyttet til en anden by for at undgå den konstante overvågning.

Behandlingen af Nawal vidner om myndighedernes øgede undertrykkelse af Hirak-bevægelsen og dets ledere. Marokkanske sikkerhedsstyrker har fængslet hundredvis af fredelige demonstranter - nogle blot for at udtrykke deres sympati med Hirak på Facebook.

"Jeg er stolt over at deltage i protesterne i regionen, og jeg fordømmer fængslingen af Hirak-aktivister. Jeg forlanger, at de bliver løsladt omgående," skrev Nawal på Facebook.

Nawal drømmer om at være helt fri, så hun kan kæmpe for en bedre fremtid for sit lokalsamfund og for sine fire børn.

GERALDINE CHACÓN Menneskerettighedsforkæmper, Venezuela

Forfulgt, fordi hun styrker unge i deres kamp

Geraldine Chacón har altid ønsket at forsvare andre mennesker.

Da hun var ni år, drømte hun om at blive advokat. Som 14-årig stod hun i spidsen for den lokale ungdomsregering. Og på universitetet startede hun et netværk af Amnesty International aktivister, der kæmpede for forandring.

Denne passion inspirerede hende til at arbejde for en organisation, der styrker unges rettigheder i nogle af de fattigste områder af Caracas. Men i februar 2018 blev Geraldine anholdt i sit hjem.

Myndighederne forbandt hende fejlagtigt med "modstandsgrupper", som de anklagede for at organisere voldelige demonstrationer imod regeringen. Forfølgelsen af Geraldine er en del af den hårde kurs, som regeringen har ført mod dem, der kritiserer myndighederne, og som kæmper for menneskerettigheder under den nuværende krise i Venezuela. Efter at have været fængslet i fire måneder under forfærdelige forhold blev Geraldine midlertidigt løsladt i juni 2018. Men hun kan ikke forlade landet og hendes sag er stadig åben. Hun kan når som helst blive fængslet igen.

"Jeg har tidligere ført kampagner for Skriv for Liv sager. Jeg havde aldrig forestillet mig, at jeg selv ville være på den anden side af kampagnen," siger Geraldine.

Opsamling på læringsmål

Mål:	Beskrivelse: Her kan du udbyde det, du har lært.	Kan:	Kan næsten:	Kan ikke endnu:
Jeg har opnået viden om menneskerettighederne.				
Jeg kan med afsæt i materialet diskutere, hvilket ansvar verden har for, at menneskerettighederne overholdes.				
Jeg er blevet bevidst om min egen rolle i forhold til menneskerettighederne.				
Jeg har opnået viden om og kan gøre rede for begreberne: Diskrimination, retfærdig rettergang, tortur, ytrings- og forsamlingsfrihed og oprindelige folk.				
Jeg er blevet bevidst om, hvordan mennesker kan opnå øgede rettigheder og indflydelse i samfundet.				
Jeg har fået indsigt i argumenter for og imod ytrings- og forsamlingsfrihed.				
Jeg har opnået viden om, hvilken konsekvens manglende retssikkerhed kan have for et samfund.				

Det lærte jeg også....

Hvad har du lært efter at have arbejdet med emnet?
Du må skrive alt det ned, som du kan komme i tanke om.
Husk, at du skal skrive i hele sætninger:

Guide til appelbrev

Formålet med at skrive et appelbrev er at få modtageren til at overholde menneskerettighederne. Det er en god idé at lægge vægt på modtagerens forpligtelser over for den person, hvis rettigheder bliver krænket. Appelbrevene bliver sendt til myndigheds personer som kongelige, præsidenter, statsministre eller borgmestre, da disse personer har pligt til og mulighed for at stoppe de krænkelser, der finder sted.

Sproget i dit appelbrev afgør, om modtageren tager brevet alvorligt. Det er vigtigt, at du er høflig uanset situationen. Det er ligeledes vigtigt at huske på, at formålet med et appelbrev ikke handler om at give udtryk for din egen personlige holdning, men derimod at opfordre modtageren til at respektere menneskerettighederne.

Et appelbrevs indhold:

Dato. Hvornår er dit brev skrevet.
Datoen skrives øverst til højre.

Hilsen til modtageren. Brug modtagerens titel, for eksempel Deres kongelige Højhed, Fru præsident eller Hr. borgmester.

Indledning. Kort beskrivelse af brevets formål. En indledning skal hjælpe modtageren med at forstå, hvorfor han eller hun er modtager af brevet, og hvad man som afsender ønsker, han eller hun skal gøre.

Appel. Kan også kaldes brevets hovedtekst. Her beskrives problemet og argumenterne for, at modtageren bør hjælpe med at løse det.

Afslutning. Her gentages og understreges, hvad du/I ønsker at modtageren skal gøre for at løse problemet. Det er en god idé at afslutte brevet høfligt for eksempel Med venlig hilsen.

Dit fulde navn. Eventuelt også din skoles adresse, så modtageren ved, hvor han eller hun kan sende sit svar til.

Vær opmærksom på, at der er ting, du ikke må skrive eller tegne i nogle af brevene. Det vil din lærer informere dig om.

Kom godt igang med dit appelbrev

Du kan lade dig inspirere af nogle af Amnesty Internationals krav og anbefalinger.

Marielle Franco, Brasilien

- Bed myndighederne om at iværksætte en hurtig, grundig, upartisk og uafhængig efterforskning af mordet på menneskerettighedsforkæmper Marielle Franco.
- Alle de ansvarlige må bringes til ansvar gennem en retfærdig rettergang, som stemmer overens med internationale standarder.
- Bed myndighederne om at tage alle de nødvendige skridt for at forhindre trusler og angreb mod menneskerettighedsforkæmpere som Marielle.

Atena Daemi, Iran

- Bed myndighederne om at sørge for en omgående og ubetinget løsladelse af Atena Daemi.
- De iranske myndigheder bør sikre, at Atena Daemi har adgang til lægehjælp.

Nawal Benaissa, Marokko

- Fortæl, hvad der chokerer dig ved Nawals historie.
- Du kan opfordre regeringen til at stoppe deres chikane af Nawal.

Sengwer-folket, Kenya

- Bed om, at de mennesker som er blevet tvunget fra deres land, får lov til at vende tilbage.
- Du kan opfordre regeringen til at give Sengwer-befolkningen lov til at blive på deres forfædres land.

Geraldine Chacón, Venezuela

- Bed regeringen om at lukke Geraldines sag omgående og betingelsesløst.
- Regeringen bør iværksætte en hurtig, uafhængig og upartisk efterforskning af den mishandling, som Geraldine har været udsat for.

Guide til solidaritetsbrev

Formålet med et solidaritetsbrev er at give modtageren et håb og en tro på, at hans eller hendes kamp for retfærdighed vil lykkes. Brevet behøver ikke at være langt. Det vigtigste er, at det kommer fra hjertet og formidler sympati med modtagerens situation. Selvfølgelig er indholdet af dit solidaritetsbrev vigtigt, men alene det at modtage et brev kan have stor betydning. Brevet viser nemlig modtageren, at omverdenen kæmper for, at vedkommendes menneskerettigheder bliver overholdt.

Gør brevet personligt ved for eksempel at medsende et fotografi eller en tegning til vedkommende, som skal modtage solidaritetsbrevet. En del af Skriv for Liv er at bringe verden udenfor ind i fængselscellerne eller hjem til dem, som kæmper en svær kamp for menneskerettighederne. Vi ved, at det vækker glæde og håb at modtage postkort med motiver fra hele verden.

Gå eventuelt en tur i efterårs- eller vinterlandsskabet og tag billeder af steder, som betyder noget særligt for jer, og som I gerne vil dele med en af personerne bag årets sager. I kan printe billederne ud på karton og bruge dem som postkort, hvorpå I skriver jeres hilsner til personerne. I kan også gå på opdagelse i gamle aviser eller blade og sammensætte symbolfyldte kollager, som siger noget om årets sager. Og endelig kan I tegne eller male motiver som en del af brevets indhold.

Et solidaritetsbrev indhold:

Dato. Hvornår er dit brev er skrevet. Datoen skrives øverst til højre.

Hilsen til modtageren.

Indhold. Der findes mange muligheder for, hvad du kan skrive i et solidaritetsbrev. Nogle gange kan det være en god idé at skrive medfølelse om selve krænkelsen, eller hvad du selv føler, når du hører modtagerens historie. Du kan også skrive om det mod, personen udviser ved at kæmpe for menneskerettighederne, eller hvorfor det er vigtigt at søge retfærdighed. Tænk over, hvad disse mennesker kan have brug for at høre, mens de befinder sig i en svær tid og situation. Måske ville det være rart at høre noget om dig selv, og hvad du har lært af at høre om deres sag. Du kan også skrive, at de ikke er alene, og at der er mennesker over hele verden, som støtter deres sag.

Afslutning. Det er en god idé at afslutte brevet høfligt, for eksempel: Med venlig hilsen eller Kærlig hilsen.

Dit fulde navn. Eventuelt også din skoles adresse, så at modtageren ved, hvor han eller hun kan sende sit svar til.

Vær opmærksom på, at der er ting, du ikke må skrive eller tegne i nogle af brevene. Det vil din lærer informere dig om.

Kom godt igang med dit solidaritetsbrev

Før du går i gang med din brevskrivning, kan du lade dig inspirere af nedenstående.

Marielle Franco, Brasilien

I kan skrive til Marielles forældre, Marinete og Antonio eller til hendes søster Anielle. I kan også skrive til hendes kæreste Monica.

- Forestil dig, hvad Marielles familie kunne have brug for at høre i denne svære tid.
- Send en besked, som udtrykker solidaritet og styrke.
- Fortæl familien, at du står sammen med dem i deres kamp for retfærdighed.

Atena Daemi, Iran

- Tænk over, hvad Atena mon har brug for at høre i denne svære situation.
- Fortæl hende, at du står sammen med hende i kampen for retfærdighed.
- Atena elsker natur – så du kan kort fortælle hende, hvad du synes er smukt i den danske natur.

Nawal Benaissa, Marokko

- Tænk over, hvad Nawal har brug for at høre i denne svære tid.
- Giv udtryk for solidaritet, beundring eller hvad end du føler for Nawal og hendes familie.
- Nawal elsker musik. Så du kan for eksempel fortælle hende om din yndlingsmusik eller sang, og hvad du kan lide ved den.

Sengwer-folket, Kenya

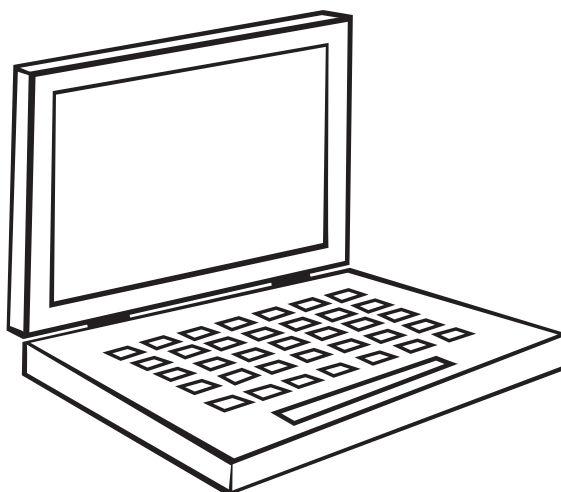
- Send dem en besked, som giver styrke og udtrykker solidaritet med Sengwer-befolkningen.
- Du kan takke dem for at passe på skoven og fortælle dem om et stykke natur, som betyder noget for dig.

Geraldine Chacón, Venezuela

- Tænk over, hvad du tror, hun har brug for at høre i denne svære tid.
- Fortæl hende, at du står sammen med hende i hendes kamp for retfærdighed og frihed.
- Hun er glad for at læse. Så du kan for eksempel fortælle hende om din yndlingsbog.

Adresseliste til mails og facebook

Mail: Her er en liste over de myndigheder, som du kan skrive til på mail:

Brasilien: Præsident Michel Temer: gabinetepessoal@presidencia.gov.br

Iran: Leder af retsvæsenet, Ayatollah Sadegh Larijani: mission.iran@ties.itu.int
+ Iranungva@mfa.gov.ir

Kenya: Præsident Uhuru Kenyatta: uhuru@uhuru.co.ke

Marokko: Statsminister Saad Dine Al Othmani: Ingen mail adresse oplyst

Venezuela: Justitsminister Tarek William Saab: ministeriopublico@mp.gob.ve

Facebook: Her er en liste over de myndigheder, som du kan skrive til på Facebook:

Brasilien: Præsident Michel Temer: Ingen Facebook konto oplyst

Iran: Leder af retsvæsenet, Ayatollah Sadegh Larijani: Ingen Facebook konto oplyst

Kenya: Præsident Uhuru Kenyatta: Ingen Facebook konto oplyst

Marokko: Statsminister Saad Dine Al Othmani: Facebook: <https://www.facebook.com/cg.gov.ma/>

Venezuela: Justitsminister Tarek William Saab: Ingen Facebook konto oplyst

Adresseliste til twitter

Twitter: Her er en liste over de myndigheder, som du kan skrive til på Twitter:

- Husk at inkludere #W4R18
- Husk at man kun kan bruge 140 tegn

Brasilien: Præsident Michel Temer: [@MichelTemer](#) [@planalto](#)

Hashtags: [#FightLikeMarielleFranco](#) [#MarielleFranco](#) [#W4R18](#)

Eksempler på tweets:

- 1: [#FightLikeMarielleFranco](#). Take action and demand justice [#W4R18](#)
- 2: [#MarielleFranco](#) fought for black woman, LGBTI and young people from the favelas. Stand up against injustice! Demand Justice [#W4R18](#)

Iran: Leder af retsvæsenet, Ayatollah Sadegh Larijani: Ingen Twitter konto oplyst.

Udenrigsminister Mohammad Javad Zarif: [@JZarif](#)

Hashtags: [#W4R18](#)

Eksempel på tweet:

- 1: [@JZarif!](#): FREE human rights defender [@AtenaDaemi](#) NOW!

Kenya: Præsident Uhuru Kenyatta: [@UKenyatta](#)

Hashtags: [#Indigenous](#) [#FamiliesTornApart](#) [#Evictions](#) [#W4R18](#)

Eksempler på tweets:

- 1: [#Indigenous](#) peoples are allies in the protection of the environment, stop evicting them from their ancestral home! [#W4R18](#)
- 2: [#FamiliesTornApart](#) [#W4R18](#)

Marokko: Statsminister Saad Dine Al Othmani: [@ChefGov_ma](#)

Hashtags: [#Hirak](#) [#W4R18](#)

Eksempler på tweets:

- 1: Brave activist Nawal Benaisa in [#Morocco](#) called for social justice and human rights with many other [#Hirak](#) protesters.
- 2: Authorities [@ChefGov_ma](#) should immediately stop the harassment against Nawal Benaisa! [#W4R18](#)

Venezuela: Justitsminister Tarek William Saab: [@TarekWilliamSaab](#)

Hashtags: [#Venezuela](#) [#W4R18](#)

Eksempler på tweets:

- 1: [#Venezuela](#): Geraldine Chacón: a human rights defender and a prisoner of conscience. She should be celebrated, not persecuted [#W4R18](#)
- 2: [@TarekWilliamSaab](#) must close the unfair case against her [#W4R18](#) [#Venezuela](#)

Diskussionsspørgsmål - menneskerettighedsforkæmpere og pigers og kvinders rettigheder

Menneskerettighedsforkæmpere:

1. Hvad er en menneskerettighedsforkæmper?
(Hvad kæmper de for, og hvorfor er sagen så vigtig for dem?)
2. Hvilke generelle trusler er der for menneskerettighedsforkæmpere rundt omkring i verden?
3. Hvad betyder det for menneskerettighedsforkæmpere, at de kan bruge de sociale medier?
4. Hvordan kan de ellers kæmpe for deres rettigheder:
Hvad gør Amnesty International eksempelvis for at kæmpe for andre menneskers rettigheder?
5. Tænk over en situation, hvor du eller en anden person har været særlig modig:
Hvad skete der, hvilke udfordringer var der, og hvorfor var der tale om 'mod'.

Pigers og kvinders rettigheder:

1. Hvorfor tror du, at vi kun har valgt sager med kvindelige menneskerettighedsforkæmpere?
2. Er der forskel på, hvordan drenge og piger bliver vurderet af samfundet/de voksne, eksempelvis i Danmark?
Kom gerne med nogle eksempler.
3. Er der ligestilling i Danmark?
Hvorfor, hvorfor ikke?
Skal der gøres noget ved det, og hvordan?
4. Hvad mener du er med til at bestemme en persons køn?
Er det for eksempel vedkommendes kønsdele, udseende, opførsel, opdragelse, samfundets syn på køn, eller hvordan personen opfatter sig selv, der har betydning?
Uddyb.
5. Hvad betyder 'køn' for dig og for din måde at udtrykke dig på?
Undlader du eksempelvis at gøre noget, fordi du er pige/dreng?
Eller markerer du netop dit køn?
Kom gerne med eksempler.

Længerevarende spørgsmål:

Diskutér, hvordan kønsopfattelser i Danmark har ændret sig igennem de sidste 100 år.

Diskussionsspørgsmål Marielle Franco, Brasilien

Generelle spørgsmål

01. Beskriv sagen.
02. Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen?
03. Hvorfor blev Marielle Franco skudt?
04. Hvad betyder mordet på Marielle for andre menneskerettighedsforkæmpere?

Demokrati

05. Hvorfor tror du, at Marielle sad med i et byråd?
06. Hvordan fungerer demokratiet i Danmark?
07. Hvordan har borgere medbestemmelse i Danmark? Hvad tænker du? Uddyb.
08. Hvilke muligheder har du som elev for at ændre på noget - eksempelvis på skolen?

Diskrimination

09. Hvorfor tror du, at Marielle kæmpede for rettigheder for disse befolkningsgrupper: Sorte kvinder, LGBTI-personer og unge?
10. Kan man blive straffet for at forskelsbehandle folk? Diskutér.
11. Tror du at nogle mennesker eller bestemte grupper bliver diskrimineret i Danmark? Uddyb og diskutér.
12. Hvad tror du, der kan gøres for at bekæmpe diskrimination i et samfund?

Længere diskussionsspørgsmål:

13. I kan drøfte kvinders og LGBTI-rettigheder i Danmark og/eller globalt.

Kampen for retfærdighed og bekæmpelse af straffrihed

14. Hvad ligger der i begreberne 'retfærdighed' og 'straffrihed'?
15. Hvordan opnår Marielles familie retfærdighed? Hvad bør der ske?
16. Hvilken betydning har det for Marielles familie og venner, at de opnår retfærdighed?
17. Tænk over en situation, hvor du blev behandlet retfærdigt eller uretfærdigt: Hvad skete der, hvad følte og hvad gjorde du?

Retssikkerhed og politiets magtanvendelse

18. Hvad mener vi med: 'politiets ulovlige drab'? Diskutér politiets rolle, og om der er situationer, hvor politiet må skyde andre.
19. Hvilke konsekvenser har politivold for et samfund?
20. Skal et drab altid efterforskes ifølge menneskerettighederne?
21. Hvad ligger der i ordet retssikkerhed? Hvad sker der eksempelvis i Danmark, når politiet har dræbt en person?
22. Hvad ville det betyde for dig, hvis ikke du kunne stole på politiet?

Diskussionsspørgsmål Atena Daemi, Iran

Generelle spørgsmål

01. Beskriv sagen.
02. Hvad kæmper Atena Daemi for?
03. Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen?
04. Hvorfor tror du, at Atena hellere vil 'dø end at være slave af undertrykkelsen'? Hvorfor kæmper hun så hårdt?

Retfærdig rettergang

05. Hvorfor var Atenas retssag en farce?
06. Hvad indebærer en retfærdig rettergang?
07. Har alle ret til en forsvarsadvokat? Også en person som har mord på samvittigheden? Hvorfor?
08. Hvordan skal forholdene i et fængsel være?
09. Hvad ville være hårdst for dig, hvis du mistede din frihed? Hvad ville du savne mest?

Retten til liv

10. Hvad ligger der i retten til liv?
11. Hvilke dilemmaer er der forbundet med dødsstraf?
12. Hvad siger Amnesty International: Er der situationer, hvor nogle mennesker godt må straffes med døden? Hvorfor/hvorfor ikke?
13. Hvordan ser du på straf: Hvilken straf er mest retfærdig?
14. Hvad er et godt liv for dig?

Retten til privatliv

15. Har myndighederne i Iran lov til at overvåge menneskerettighedsforkæmpere? Hvorfor/hvorfor ikke?
16. Har myndigheder generelt lov til at overvåge personer?
17. Hvorfor og hvornår synes du, at myndighederne skal have lov til at overvåge borgere?
18. Tror du, at nogen danskere bliver overvåget?
19. Har du selv oplevet, at din familie eller venner har fået noget at vide om dig, som skulle have været hemmeligt? Hvad fik det dig til at føle og hvordan tacklede du det?

Tortur/mishandling

20. Hvad betyder det, at Atena er blevet tvunget i isolation?
21. Hvad er tortur?
22. Er der situationer, hvor mennesker, eksempelvis terrormistænkte, må udsættes for mishandling eller tortur? Diskutér.
23. Er tortur altid forbudt ifølge menneskerettighederne?
24. Hvilke følger kan det have, at et menneske har været udsat for tortur?

Ytrings- og forsamlingsfrihed

25. Hvad betyder ytrings- og forsamlingsfrihed for dig?
26. Kan du skrive eller sige alt det, du har lyst til? Hvorfor/hvorfor ikke?
27. Kan man blive straffet i Danmark, hvis man deltager i en demonstration eller udtrykker sig kritisk i avisen eller på de sociale medier? Hvorfor/hvorfor ikke – og hvornår?
28. Har du været med i en demonstration eller aktion, og hvad betød det for dig? Uddyb.

Diskussionsspørgsmål Sengwer-folket, Kenya

Generelle spørgsmål i sagen

01. Beskriv sagen.
02. Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen?
03. Hvad betyder det, at Sengwer-folket kæmper i fællesskab for deres sag?
04. Har du selv kæmpet for en sag sammen med andre? Uddyb. Hvad betød det for dig, at I stod sammen?

Længere diskussionsspørgsmål:

05. Hvordan kan grupper, som Sengwer-folket, kæmpe for mere demokratisk indflydelse og flere rettigheder?

Rettigheder for oprindelige folk

06. Hvad tror du, kendetegner et oprindeligt folk?
07. Hvorfor kalder man dem ikke bare indianere?
08. De oprindelige folk har særlige rettigheder i forhold til et mindretal. Hvad skyldes det, tror du?
09. Tror du, at Danmark har begået overgreb mod oprindelige folk gennem tiden? Hvis ja - mod hvilke og hvornår?

Længere diskussionsspørgsmål:

10. Kan du finde lignende sager eller historiske eksempler på overgreb mod oprindelige folk andre steder i verden? Uddyb.
11. Tror du, at nogle historiske begivenheder (eksempelvis kulturmødet mellem europæere og oprindelige folkeslag) har gjort, at nogle grupper i befolkningen føler sig særligt udenfor? Uddyb.

Tvangsfordrivelse

12. Kan Sengwer-folket ikke bare flytte fra skoven og få nye job?
13. Hvad tror du, myndighederne skal gøre, hvis de skal bruge det område, hvor nogen bor?
14. Kender du andre eksempler, hvor folk er blevet tvunget til at flytte fra deres hjem? Uddyb.
15. Hvad betyder et hjem for dig, og hvordan ville du have det, hvis du skulle flytte mod din vilje?

Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

16. Hvorfor lever Sengwer-folket nu i dyb fattigdom?
17. Kender du andre grupper i samfundet (i Danmark, eller andre steder i verden), der er særligt fattige i forhold til resten af befolkningen?
18. Hvad kan der gøres for at skabe mere social og økonomisk lighed i et samfund?
19. Hvordan mister Sengwer-folket deres 'kulturelle identitet'? Forklar, hvad der menes med dette.
20. Hvad betyder Embobut-skoven for Sengwer-folkets identitet og religion? Uddyb.

Længere diskussionsspørgsmål:

21. Tænk over dit eget tilhørsforhold, eksempelvis som dansker, minoritet, et bestemt trossamfund med videre. Hvilke værdier binder jer sammen i dette fællesskab? Hvordan ser samfundet på dette fællesskab? Hvad betyder dette fællesskab for dig?

Diskussionsspørgsmål Nawal Benaissa, Marokko

Generelle spørgsmål

01. Beskriv sagen.
02. Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen?
03. Er det i orden, at Nawal og hundredvis af Hirak-aktivister sidder fængslet? Hvorfor/hvorfor ikke?
04. Hvorfor er det så vigtigt for Nawal at kæmpe for en bedre fremtid?
05. Har du gjort noget aktivt for at forbedre situationen for bestemte grupper af samfundet?

Retten til sundhed

06. Bør alle mennesker i et land have adgang til sundhed ifølge menneskerettighederne?
07. Kan alle mennesker i Danmark gå til en læge? Hvad hvis man eksempelvis er flygtning i Danmark eller bor her illegalt?
08. Har du hørt om problemer eller udfordringer hos lægerne eller på hospitalerne i Danmark? Tror du, der kan være udfordringer, hvis man er udlænding og skal til lægen?
09. Forestil dig, at du selv skulle betale hundrede kroner for hvert besøg hos lægen: Ville du gå til lægen lige så ofte som nu? Diskutér.

Rettigheder for oprindelige folk

10. Hvad er det for en forandring, som Hirak-bevægelsen kæmper for?
11. Hvorfor tror du, at myndighederne slår så hårdt ned på Hirak-bevægelsen?
12. Hvilke særlige rettigheder har oprindelige folk?

Længere diskussionsspørgsmål:

13. Kender du andre mindretalsgrupper rundt omkring i verden, der kæmper for øget indflydelse og flere rettigheder med videre i samfundet? Hvad gør de for at fremme deres kamp?

Retten til privatliv

14. Hvad har chikanen og overvågningen betydet for Nawal og hendes familie?
15. Diskutér om og i hvilke situationer, myndigheder har lov til at overvåge personer.
16. Hvad ville det betyde for dig og din familie, hvis I blev overvåget?

Ytrings- og forsamlingsfrihed

17. Hvordan bruger Nawal de sociale medier i sin kamp for frihed og flere rettigheder, og hvad tænker du om dette?
18. Må myndigheder straffe demonstranter? Må de straffe fredelige demonstranter?
19. Tror du, at det samme kunne være sket i Danmark? Hvad hvis Nawal havde kæmpet for en terrorgruppe?
20. Hvad ville det betyde for dig, hvis myndigheder krævede, at du skulle lukke din profil på de sociale medier?

Diskussionsspørgsmål Geraldine Chacón, Venezuela

Generelle spørgsmål

01. Beskriv sagen.
02. Hvilke menneskerettigheder bliver krænket i sagen?
03. Hvorfor er det særlig mærkeligt for Geraldine, at hun nu er en af Amnestys Skriv for Liv-sager?

Retfærdig rettergang/tortur/mishandling

04. Hvorfor bliver Geraldine fængslet?
05. Hvad er en samvittighedsfange?
Er Geraldine en samvittighedsfange? Hvorfor?

Under sin fængsling fik Geraldine ikke lov til at få besøg af sin familie. Hun fik ikke lov til at tale med en advokat på enmandshånd, og der var kun adgang til en advokat under selve retssagen. Hun kunne kun kommunikere kort skriftligt med sin advokat og familie. Hun blev anholdt uden en retskendelse. Hun havde begrænset adgang til sollys. Hun fik et begrænset antal måltider.

06. I sagsbeskrivelsen står der, at Geraldine var fængslet i fire måneder under forfærdelige forhold.
Læs ovenstående tekst. Hvilke problemer ser du? Hvad burde hun have haft ret til?

Retten til at forlade sit eget land

07. Må et land forhindre sine borgere i at rejse ud af landet? Hvorfor/hvorfor ikke?
08. Hvad ville det betyde for dig og din familie, hvis du/I ikke måtte rejse ud af Danmark?

Unge rettigheder og indflydelse

09. Undersøg det engelske begreb 'Empowerment'. Hvad tror du, der ligger i begrebet?
10. Hvordan kan unge kæmpe for øgede rettigheder og indflydelse i et samfund?
11. Hvordan kan du som ung kæmpe for en sag? Hvad kan du eksempelvis gøre på skolen, hvis der er noget, du er utilfreds med?

Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

12. Undersøg, eller spørg din lærer, hvad der sker i Venezuela:
Er folk fattige? Og hvilke konsekvenser har krisen for mange personer?
13. Hvad sker der, når man er fattig i Danmark: Hvilke muligheder er der, og hvad er problemerne?
14. Hvad kan man gøre for at hjælpe mennesker, der lider nød:
Hvad gør du eller din familie for at bekæmpe fattigdom i verden?

Ytrings- og forsamlingsfrihed

15. Hvordan bruger Geraldine sin ytrings- og forsamlingsfrihed?
16. Ville det have været i orden at anholde Geraldine, hvis hun havde organiseret en voldelig demonstration imod regeringen? Hvorfor/hvorfor ikke?
17. Har du selv været en del af en gruppe, der kæmpede for en specifik sag? Uddyb.

Længere diskussionsspørgsmål:

18. Diskutér hvornår og i hvilke tilfælde, der er grænser for ytringsfriheden.

Hvad er menneskerettighederne?

Artikler fra FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder

Artikel 3

Alle har ret til liv, frihed og sikkerhed

Artikel 12

Alle har ret til et privatliv

Artikel 13

Alle har ret til at rejse frit i sit land

Artikel 18

Alle har ret til at tænke, hvad de vil

Artikel 19

Alle har ret til at have sin egen mening og ytre den

Artikel 24

Alle har ret til fritid

Artikel 25

Alle har ret til livsnødvendige forhold

Artikel 26

Alle har ret til at gå i skole

Aktivitets-kort

**Jeg kan gå frit rundt
i min by uden
at frygte for mit liv**

**Jeg bliver ikke
tvunget til at informere
min lærer om hele
mit privatliv**

**Jeg bruger sociale
medier og skriver det,
jeg synes, om
forskellige emner**

**Jeg kan frit rejse rundt
i Danmark**

**Når jeg er syg, kan jeg
blive tilset af en læge**

**Jeg kan tale frit om
min tro**

**Jeg kan være sammen
med mine venner**

Jeg kan gå i skole

AMNESTY
UNDERSVISING

AMNESTY INTERNATIONAL

Gammeltorv 8, 5. sal
1457 København K
Danmark

T: 33 45 65 65

www.amnesty.dk/undersvising
undersvising@amnesty.dk